

Themafiche

PREJUDICIËLE SPOEDPROCEDURE EN VERSNELDE PROCEDURE

Teneinde een snellere afdoening mogelijk te maken van zaken waarin dat noodzakelijk is, bepaalt artikel 23 bis van het Statuut van het Hof van Justitie van de Europese Unie¹:

„Het Reglement voor de procesvoering kan voorzien in een versnelde procedure en, voor prejudiciële procedures op het gebied van de ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid, in een spoedprocedure.

Deze procedures kunnen in een kortere termijn voor de indiening van memories of schriftelijke opmerkingen voorzien dan die van artikel 23, en in afwijking van artikel 20, vierde alinea, kan worden beslist de zaak zonder conclusie van de advocaat-generaal te berechten.

In de spoedprocedure kan bovendien het aantal partijen en andere in artikel 23 bedoelde belanghebbenden dat memories of schriftelijke opmerkingen kan indienen, worden beperkt, en in gevallen van uiterste spoedeisendheid kan de schriftelijke fase van de procedure achterwege worden gelaten.”

De versnelde procedure bestaat sinds 2000 en wordt in de artikelen 105 e.v. van het Reglement voor de procesvoering van het Hof² geregeld ten aanzien van prejudiciële verwijzingen en in de artikelen 133 e.v. van dit Reglement ten aanzien van rechtstreeks beroepen.³ De versnelde

1 Geconsolideerde versie van het aan de verdragen gehechte protocol (nr. 3) betreffende het Statuut van het Hof van Justitie van de Europese Unie, zoals gewijzigd.

2 Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie van 25 september 2012 (PB 2012, L 265, blz. 1), zoals gewijzigd op 18 juni 2013 (PB 2013, L 173, p.65), 19 juli 2016 (PB 2016, L 217, blz. 69) en 9 april 2019 (PB 2019, L 111, blz. 73).

3 In dit verband zij opgemerkt dat artikel 151 van het Reglement voor de procesvoering van het Gerecht van 4 maart 2015 (PB 2015, L 105, blz.1) ook voorziet in de mogelijkheid om volgens een versnelde procedure uitspraak te doen en wel „wegens de bijzondere spoedeisendheid en de omstandigheden van de zaak”.

procedure kan namelijk onafhankelijk van het type procedure worden toegepast, voor zover de aard van de zaak een behandeling binnen korte termijnen vereist.⁴

Het verzoek om een zaak volgens de versnelde procedure te behandelen wordt gedaan door de verwijzende rechter, in het geval van een prejudiciële verwijzing, en door de verzoeker of de verweerder, in het geval van een rechtstreeks beroep. De president van het Hof beslist op het verzoek na de rechter-rapporteur, de advocaat-generaal en, in voorkomend geval, de andere partij bij de procedure te hebben gehoord. Bij wijze van uitzondering kan de president van het Hof ook beslissen om de versnelde procedure ambtshalve toe te passen. Tot januari 2019 besliste de president van het Hof bij beschikking op elk verzoek om een versnelde procedure. Deze praktijk is echter verlaten en sinds februari 2019 worden de gronden voor toewijzing of afwijzing van het verzoek kort vermeld in de eindbeslissing.

De prejudiciële spoedprocedure is daarentegen van meer recente datum, want zij is in 2008 gecreëerd naar aanleiding van de uitbreiding van de bevoegdheden van de Unie en het Hof op het gebied van de ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid. Gelet op de bijzonder gevoelige aard van dit gebied leek het namelijk noodzakelijk om een specifieke afwijkende procedure in te stellen om, indien nodig, de in geding zijnde belangen te kunnen beschermen. In tegenstelling dus tot de versnelde procedure, die kan worden gevoerd op elk gebied van het Unierecht en in elke soort procedure, is de prejudiciële spoedprocedure, die in de artikelen 107 e.v. van het Reglement voor de procesvoering van het Hof is geregeld, voorbehouden aan prejudiciële verwijzingen die vragen opwerpen op de gebieden betreffende de ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid als bedoeld in titel V van het derde deel van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU).

De beslissing op het verzoek van de verwijzende rechter om de zaak volgens de prejudiciële spoedprocedure te behandelen wordt genomen door een daartoe aangewezen kamer van het Hof en is niet gemotiveerd. Indien het verzoek om een prejudiciële spoedprocedure wordt toegewezen, geeft het Hof in zijn uitspraak ten gronde echter veelal een samenvatting van de argumenten van de verwijzende rechter die de toepassing van deze procedure hebben gerechtvaardigd. Bovendien kan de president van het Hof, wanneer de verwijzende rechter niet om een prejudiciële spoedprocedure verzoekt maar deze procedure op het eerste gezicht wél noodzakelijk lijkt, de bevoegde kamer vragen of de verwijzing volgens deze procedure moet worden behandeld, in welk geval deze procedure ambtshalve kan worden gevoerd.

Verder is nog van belang dat de teksten waarin de versnelde procedure en de prejudiciële spoedprocedure worden geregeld, niet gedetailleerd aangeven in welke omstandigheden deze procedures moeten worden toegepast. In dit verband maakt alleen artikel 267, vierde alinea, VWEU uitdrukkelijk gewag van een situatie waarin het noodzakelijk is dat het Hof „binnen korte termijnen” uitspraak doet, namelijk wanneer een prejudiciële vraag wordt gesteld in een zaak betreffende een gedetineerde persoon. Bij gebreke van nadere aanwijzingen wil dit themadossier een beeld schetsen van de zaken die representatief zijn voor de procedurele behandeling door het Hof en waaruit blijkt op welke gronden de toepassing van de prejudiciële spoedprocedure of de versnelde procedure gerechtvaardigd kan zijn.

⁴ In het nieuwe Reglement voor de procesvoering van het Hof is de uitdrukking „met buitengewone spoed” uit het oude Reglement vervangen door de uitdrukking „binnen korte termijnen”.

I. De prejudiciële spoedprocedure

1. Het toepassingsgebied van de prejudiciële spoedprocedure

Beschikking van 22 februari 2008, Kozłowski (C-66/08, niet gepubliceerd, EU:C:2008:116)⁵

In deze in februari 2008 aanhangig gemaakte zaak verzocht het Oberlandesgericht Stuttgart (hoogste rechterlijke instantie van de deelstaat Stuttgart, Duitsland) het Hof om de prejudiciële verwijzing te behandelen volgens de prejudiciële spoedprocedure (PSP), omdat de detentie van verzoeker in het hoofdgeding op het Duitse grondgebied spoedig ten einde zou lopen en hij bovendien aanspraak zou kunnen maken op vervroegde vrijlating.

De president van het Hof wees erop dat de artikelen van het Reglement voor de procesvoering houdende invoering van de PSP, waarvan de verwijzende rechter om vervroegde toepassing verzoekt, pas op 1 maart 2008 in werking zullen treden. Aangezien de onderhavige zaak vóór deze datum is ingediend, kan zij niet volgens een PSP worden behandeld. Gelet op de geest van samenwerking tussen de nationale rechters en het Hof heeft de president van het Hof echter beslist dat het verzoek om een PSP moest worden uitgelegd als een verzoek tot aanmerkelijke bekorting van de behandelingsduur van deze zaak en moest worden aangemerkt als een verzoek om een versnelde prejudiciële procedure (VPP)⁶ (punten 6-8).

Beschikking van 6 mei 2014, G. (C-181/14, EU:C:2014:740)

In deze zaak was in Duitsland een strafprocedure ingeleid tegen iemand die mengsels van planten verkocht die synthetische cannabinoïden bevatten. Ten tijde van de feiten (tussen 2010 en 2011) vielen deze niet onder de Duitse wet op verdovende middelen⁷, zodat het Landgericht Itzehoe (rechtbank in eerste aanleg Itzehoe, Duitsland) de wettelijke regeling inzake het in de handel brengen van geneesmiddelen⁸, waarbij richtlijn 2001/83 is omgezet⁹, had toegepast. Op grond daarvan had het Landgericht de verkoop van deze producten gekwalificeerd als het in de handel brengen van ondeugdelijke geneesmiddelen en had het de betrokkene derhalve veroordeeld tot een gevangenisstraf.

Het Bundesgerichtshof (hoogste federale rechter in burgerlijke en strafzaken, Duitsland), waarbij een beroep tot „Revision” was ingesteld, was van oordeel dat de oplossing van het hoofdgeding afhing van het antwoord op de vraag of de litigieuze producten daadwerkelijk als „geneesmiddelen” in de zin van richtlijn 2001/83 konden worden aangemerkt. Het heeft deze vraag derhalve aan het Hof voorgelegd. Daarnaast heeft deze rechter om toepassing van de PSP verzocht, waartoe hij overwoog dat, indien het Hof zou antwoorden dat deze producten geen

5 [Arrest van 17 juli 2008, Kozłowski \(C-66/08, EU:C:2008:437\)](#). Dit arrest is weergegeven in het Jaarverslag van 2008, blz. 55.

6 Zie hieronder in deel II van dit dossier, getiteld „De versnelde procedure”, paragraaf „1.1. De aard en gevoeligheid van het gebied waarvan in de prejudiciële verwijzing om uitlegging wordt verzocht”.

7 Betäubungsmittelgesetz (wet op verdovende middelen).

8 Gesetz zur Änderung arzneimittelrechtlicher und anderer Vorschriften (wet tot wijziging van de geneesmiddelenwetgeving en van andere bepalingen) van 17 juli 2009 (BGBl. 2009 I, blz. 1990).

9 Richtlijn 2001/83/EG van het Europees Parlement en de Raad van 6 november 2001 tot vaststelling van een communautair wetboek betreffende geneesmiddelen voor menselijk gebruik (PB 2001, L 311, blz. 67).

geneesmiddelen waren, de betrokkene niet strafrechtelijk aansprakelijk kon worden gesteld, zodat hij ten onrechte in detentie zou zijn geplaatst.

Het Hof heeft beslist dat er geen aanleiding was om de PSP toe te passen, omdat richtlijn 2001/83 is vastgesteld op basis van artikel 95 EG, thans artikel 114 VWEU, dat is opgenomen in titel VII van het derde deel van het VWEU. De PSP is enkel voorbehouden aan prejudiciële verwijzingen waarin een of meer vragen aan de orde zijn die betrekking hebben op de gebieden bedoeld in titel V van het derde deel van het VWEU (punt 8). De president van het Hof heeft echter ambtshalve beslist om deze zaak te behandelen volgens de VPP.¹⁰

2. De redenen die toepassing van de prejudiciële spoedprocedure rechtvaardigen

2.1 Het risico op verslechtering van de relatie tussen ouder en kind

Arrest van 22 december 2010, Aguirre Zarraga (C-491/10 PPU, EU:C:2010:828)

In casu hadden een Spaanse en een Duitse onderdaan, ouders van een jong meisje, een echtscheidingsprocedure in Spanje ingeleid, waar zij hun gebruikelijke verblijfplaats hadden. Daarbij was het exclusieve gezagsrecht voorlopig toegekend aan de vader, omdat hij het best in staat werd geacht om de familiale entourage van het kind te verzekeren, nu de moeder de wens had geuit om met haar nieuwe partner naar Duitsland te verhuizen. Nadat het kind de zomer had doorgebracht in de nieuwe woonplaats van haar moeder in Duitsland, keerde het echter niet meer terug naar Spanje. Daarop zijn zowel in Spanje als in Duitsland verschillende procedures door de ouders ingeleid, die respectievelijk strekten tot terugkeer van het kind naar Spanje, erkenning en tenuitvoerlegging van de Spaanse beslissingen in Duitsland en definitieve toewijzing van het gezagsrecht.

In deze omstandigheden heeft het Oberlandesgericht Celle (hoogste rechterlijke instantie van de deelstaat Celle, Duitsland) het Hof verschillende vragen gesteld over de uitlegging van artikel 42 van verordening nr. 2201/2003¹¹, dat als opschrift „Terugkeer van een kind” draagt.

Het Hof heeft ambtshalve beslist om deze prejudiciële verwijzing volgens de PSP te behandelen. In dat kader herinnerde het eraan dat het de spoedeisendheid in geval van overbrenging van een kind erkent, met name wanneer de scheiding van een kind van de ouder aan wie het gezagsrecht eerder al dan niet voorlopig is toegewezen, de relatie tussen ouder en kind zou kunnen verslechteren of schaden en psychische schade zou kunnen teweegbrengen (punt 39). Het paste deze rechtspraak toe op het onderhavige geval en overwoog dat het betrokken kind sinds meer dan twee jaar van haar vader was gescheiden en dat er, gelet op de afstand en de gespannen relatie tussen de ouders, een ernstig en concreet risico bestond dat het kind gedurende de bij de verwijzende rechter aanhangige procedure geen contact met de vader zou

¹⁰ Zie hieronder in deel II van dit themadossier, getiteld „De versnelde procedure”, hoofdstuk „1.2. De bijzondere ernst van de juridische onzekerheid die in de prejudiciële verwijzing centraal staat”.

¹¹ Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en tot intrekking van verordening (EG) nr. 1347/2000 (PB 2003, L 338, blz. 1).

hebben. In die omstandigheden zou volgens het Hof een behandeling volgens de normale procedure de relatie tussen vader en dochter ernstig en zelfs onherstelbaar kunnen schaden, en de integratie van de dochter in haar familiale en sociale milieu bij een eventuele terugkeer naar Spanje nog meer kunnen bedreigen (punt 40).

Arrest van 22 december 2010, Mercredi (C-497/10 PPU, EU:C:2010:829)

In het hoofdgeding hield een geschil over het gezag over hun dochter een Britse en een Franse onderdaan verdeeld. Toen het kind twee maanden oud was, waren moeder en kind vanuit het Verenigd Koninkrijk, waar het kind zijn gewone verblijfplaats had, vertrokken naar het eiland Réunion (Frankrijk), zonder dat de vader hiervan tevoren op de hoogte was gesteld. Deze overbrenging was echter geoorloofd, omdat de moeder ten tijde van de feiten als enige het gezagsrecht had. Vervolgens hadden beide ouders procedures in het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk ingeleid met het oog op onder meer de toewijzing van de ouderlijke verantwoordelijkheid en de vaststelling van de gewone verblijfplaats van het kind. Terwijl een Franse rechterlijke instantie zich op deze twee punten ten gunste van de moeder had uitgesproken, was de Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) [rechter in tweede aanleg in burgerlijke zaken, Engeland en Wales, Verenigd Koninkrijk] op zijn beurt van oordeel dat moest worden bepaald welk gerecht naar het recht van de Unie bevoegd was om uitspraak te doen, hetgeen een verduidelijking door het Hof vergde van de criteria van de artikelen 8 en 10 van verordening nr. 2201/2003, op basis waarvan de gewone verblijfplaats van het kind kan worden vastgesteld.

Derhalve heeft de Court of Appeal bij het Hof een verzoek om een prejudiciële beslissing ingediend. Hij heeft eveneens om toepassing van de PSP verzocht, ter onderbouwing waarvan hij stelde dat zolang niet was bepaald welk gerecht bevoegd was, de vorderingen van de vader tot verkrijging van een beschikking op grond waarvan hij met zijn kind kon omgaan, niet konden worden behandeld. Het Hof heeft beslist om de zaak volgens de PSP te behandelen. Het overwoog daartoe dat het hier ging om een kind van één jaar en vier maanden, dat sinds meer dan een jaar van haar vader was gescheiden. Gelet op het feit dat het kind een voor haar ontwikkeling gevoelige leeftijd had, zou het laten voortduren van de bestaande situatie, die bovendien gekenmerkt werd door de grote afstand tussen de verblijfplaats van de vader en die van het kind, volgens het Hof ernstig afbreuk kunnen doen aan hun toekomstige betrekkingen (punt 39).

Arrest van 26 april 2012, Health Service Executive (C-92/12 PPU, EU:C:2012:255)¹²

In deze zaak had de High Court (rechter in eerste aanleg, Ierland), waarbij de zaak was aangebracht door de instantie die verantwoordelijk is voor kinderen onder staatstoezicht in Ierland, gelast dat een kind met de Ierse nationaliteit in een gesloten zorginstelling in het Verenigd Koninkrijk, het woonland van de moeder van het kind, werd geplaatst. De medische hulpverleners waren van mening dat in Ierland geen enkele instelling aan de bijzondere zorgbehoeften van dit kind kon voldoen.

¹² Dit arrest is weergegeven in het Jaarverslag van 2012, blz. 26 en 27.

Gesteld voor de vraag of de plaatsing van het kind in de betrokken instelling moest worden gecontinueerd, heeft de High Court het Hof gevraagd of de door hem gegeven beslissing binnen de werkingssfeer van verordening nr. 2201/2003 valt en of deze beslissing, alvorens in de aangezochte lidstaat te kunnen worden uitgevoerd, in die lidstaat moet worden erkend en uitvoerbaar verklaard.

De verwijzende rechter heeft tevens om toepassing van de PSP verzocht, welk verzoek door het Hof is toegewezen. Hij merkte in dit verband op dat het kind tegen haar wil in een gesloten zorginstelling onder beschermend toezicht was geplaatst. Daarnaast onderstreepte hij dat zijn eigen bevoegdheid afhing van de toepasselijkheid van verordening nr. 2201/2003 op de in het hoofdgeding centraal staande procedure en dus van het antwoord op de gestelde prejudiciële vragen. Verder heeft de verwijzende rechter naar aanleiding van een verzoek om verduidelijkingen van het Hof¹³ aangegeven dat de situatie van het kind om dringende maatregelen vroeg. Het meisje was namelijk bijna meerderjarig, waarna zij niet meer onder de bevoegdheid van deze rechter zou vallen. Bovendien verlangde haar toestand dat zij voor korte tijd in een gesloten instelling werd geplaatst en dat een programma voor begeleide en geleidelijke vrijheid werd opgestart om plaatsing bij haar familie in Engeland mogelijk te maken (punt 49).

Beschikking van 10 april 2018, CV (C-85/18 PPU, EU:C:2018:220)

In het hoofdgeding hadden twee in Portugal woonachtige Roemeense onderdanen een geschil over het bepalen van de woonplaats van hun kind en de alimentatie. Nadat het stel uit elkaar was gegaan en de moeder de gezamenlijke woning had verlaten, was het kind bij de vader blijven wonen. Toen de moeder echter een verzoek indiende om het gezagsrecht over haar kind te verkrijgen, is de vader met het kind naar Roemenië vertrokken. Daarop heeft de moeder, die intussen het voorlopige gezagsrecht had verworven, zich tot de Roemeense rechterlijke instanties gewend, die de terugkeer van het kind naar Portugal hebben gelast wegens het illegale karakter van diens overbrenging. Niettegenstaande deze procedure heeft de vader bij de Judecătoria Oradea (rechter in eerste aanleg Oradea, Roemenië) een verzoek tot vaststelling van zijn woonplaats in Roemenië als verblijfplaats van het kind en tot veroordeling van de moeder van het kind tot het betalen van alimentatie ingediend.

Deze laatste rechter heeft overwogen dat hij allereerst de door de moeder in dit geding opgeworpen exceptie van onbevoegdheid moest onderzoeken en dat het daartoe noodzakelijk was om het Hof om verduidelijking te vragen van het in artikel 8, lid 1, van verordening nr. 2201/2003 gehanteerde begrip „gewone verblijfplaats”.

Het Hof heeft ambtshalve beslist om deze prejudiciële verwijzing volgens de PSP te behandelen. Het herinnerde eraan dat het de spoedeisendheid erkent in geval van overbrenging van een kind, met name wanneer de scheiding van een kind en een ouder hun huidige of toekomstige relatie zou kunnen verslechteren of schaden en onherstelbare schade dreigt te veroorzaken (punt 30). Het paste deze rechtspraak toe op het onderhavige geval en overwoog dat het

¹³ Verzoek op grond van artikel 104, lid 5 van het Reglement voor de procesvoering van het Hof (thans, sinds 25 september 2012, artikel 101, lid 1, van dit Reglement).

betrokken kind, met een leeftijd van zeven jaar, al bijna twee jaar bij zijn vader in Roemenië woonde en gescheiden was van zijn moeder, die in Portugal verbleef en slechts maandelijks telefonisch contact met het kind onderhield. Volgens het Hof kon in deze omstandigheden en met het oog op de voor zijn ontwikkeling gevoelige leeftijd van het kind het voortduren van de bestaande situatie ernstige en zelfs onherstelbare schade aanrichten aan de relatie met zijn moeder. Bovendien zou, aangezien de sociale en familiale integratie van het kind reeds tamelijk vergesloopt was in de lidstaat waar hij op dat moment verbleef, het voortduren van deze situatie de integratie van het kind bij een eventuele terugkeer naar Portugal nog meer kunnen bedreigen (punten 31 en 32).

2.2 Vrijheidsontneming

Arrest van 30 november 2009 (Grote kamer), Kadzoev (C-357/09 PPU, EU:C:2009:741)

De Bulgaarse autoriteiten hadden een persoon zonder identiteitsdocumenten, die naar eigen zeggen in Tsjetsjenië was geboren, aangehouden en in bewaring gesteld in de speciale inrichting voor de tijdelijke plaatsing van vreemdelingen, in afwachting van de uitvoering van de maatregel tot verwijdering van deze persoon. Om deze maatregel te kunnen uitvoeren moesten echter documenten worden verzameld die hem in staat stelden om naar het buitenland te reizen. Na drie jaar ontbraken deze documenten nog altijd. Bovendien had de betrokken persoon asielaanvragen ingediend en verzocht om de inbewaringstelling te vervangen door een lichtere maatregel, welke verzoeken alle waren afgewezen.

In die omstandigheden heeft de directeur van de voor deze inrichting voor inbewaringstelling verantwoordelijke autoriteit zich tot de Administrativen sad Sofia-grad (bestuursrechter in eerste aanleg Sofia, Bulgarije) gewend met het verzoek om ambtshalve een besluit te nemen over het al dan niet voortduren van deze inbewaringstelling. Deze rechter merkte op dat de plaatsing in de inrichting voor tijdelijke inbewaringstelling vóór de wijziging van de Bulgaarse vreemdelingenwet¹⁴ ter omzetting van richtlijn 2008/115¹⁵ aan geen enkele tijdsbeperking was onderworpen. Verder wees hij op het ontbreken van een overgangsregeling voor situaties waarin besluiten tot inbewaringstelling vóór die wijziging zijn genomen. Om die reden heeft deze rechter besloten het Hof vragen te stellen over de uitlegging van artikel 15, leden 4 tot en met 6, van richtlijn 2008/115.

De verwijzende rechter heeft eveneens om toepassing van de PSP verzocht, omdat in deze zaak de vraag rees of de betrokkene in bewaring moest blijven dan wel moest worden vrijgelaten. Mocht immers blijken dat er geen „redelijk vooruitzicht op verwijdering” in de zin van artikel 15, lid 4, van richtlijn 2008/115 bestond, dan zou het wellicht noodzakelijk zijn om de onmiddellijke vrijlating van de betrokkene overeenkomstig deze bepaling te gelasten (punten 29 en 32). Gelet op het voorgaande heeft het Hof besloten het verzoek om een PSP toe te wijzen.

¹⁴ Zakon za chuzhdentsite v Republika Bgaria (wet betreffende vreemdelingen in de Republiek Bulgarije) (DV nr. 153 van 1998), zoals gewijzigd op 15 mei 2009 (DV nr. 36 van 2009).

¹⁵ Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven (PB 2008, L 348, blz. 98).

Arrest van 17 maart 2016, Mirza (C-695/15 PPU, EU:C:2016:188)¹⁶

Een Pakistaans staatsburger was het Hongaarse grondgebied binnengekomen vanuit Servië en had in die lidstaat een eerste verzoek om internationale bescherming ingediend. Omdat de betrokkene de hem door de Hongaarse autoriteiten toegewezen verblijfplaats echter had verlaten, is de behandeling van zijn verzoek afgesloten op grond dat hij zijn verzoek impliciet had ingetrokken. Vervolgens is de betrokkene aangehouden in Tsjechië en heeft Hongarije hem op verzoek van de Tsjechische autoriteiten teruggenomen volgens de procedure die is vastgesteld bij verordening nr. 604/2013¹⁷ (hierna: „Dublin III-verordening”). De betrokkene had daarop een tweede verzoek om internationale bescherming in Hongarije ingediend en was gedurende de procedure ter behandeling van dat verzoek in bewaring gesteld. Dit verzoek was wegens niet-ontvankelijkheid afgewezen op grond dat Servië in casu als een veilig derde land moest worden aangemerkt, waarna maatregelen voor de terugkeer en de verwijdering van deze onderdaan waren gelast.

In deze context heeft de Debreceni közigazgatási és munkaügyi bíróság (bestuurs- en arbeidsrechter Debrecen, Hongarije), waarbij beroep was ingesteld tegen het besluit tot afwijzing van het tweede verzoek om internationale bescherming, besloten het Hof vragen te stellen over de voorwaarden waaronder een lidstaat een verzoeker naar een veilig derde land mag sturen overeenkomstig artikel 3, lid 3, van de Dublin III-verordening, zonder zijn verzoek ten gronde te behandelen.

Daarnaast heeft deze rechter om toepassing van de PSP verzocht, op grond dat de betrokkene tot 1 januari 2016 in bewaring was gesteld. Bovendien heeft de verwijzende rechter desgevraagd aan het Hof meegedeeld dat de maatregel tot inbewaringstelling was verlengd tot de datum van de definitieve beslissing op het verzoek van de betrokkene om internationale bescherming, dan wel, indien op 1 maart 2016 nog geen definitieve beslissing was genomen, tot die datum. Volgens deze rechter kon deze maatregel na 1 maart 2016 echter opnieuw met zestig dagen worden verlengd, met een maximumduur van de bewaring van in totaal zes maanden.

Het Hof herinnerde aan zijn rechtspraak dat rekening moet worden gehouden met de omstandigheid dat de betrokkene in het hoofdgeding zijn vrijheid is ontnomen en dat het van de beslechting van het hoofdgeding afhangt of zijn bewaring wordt voortgezet. Voorts onderstreepte het Hof dat de situatie van de betrokkene moest worden beoordeeld zoals deze gold ten tijde van het onderzoek van het verzoek om de prejudiciële verwijzing volgens de PSP te behandelen (punt 34). Het paste deze rechtspraak toe op het onderhavige geval en oordeelde dat in casu aan de criteria was voldaan, omdat het van de uitkomst van het hoofdgeding, dat betrekking had op de rechtmatigheid van de afwijzing van het verzoek om internationale bescherming, afhing of de bewaring van de betrokkene werd voortgezet (punt 35). Derhalve heeft het Hof het verzoek om een PSP toegewezen.

¹⁶ Dit arrest is weergegeven in het Jaarverslag van 2016, blz. 37.

¹⁷ Verordening (EU) nr. 604/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van de criteria en instrumenten om te bepalen welke lidstaat verantwoordelijk is voor de behandeling van een verzoek om internationale bescherming dat door een onderdaan van een derde land of een staatloze bij een van de lidstaten wordt ingediend (PB 2013, L 180, blz. 31).

Arrest van 1 juni 2016, Bob-Dogi (C-241/15, EU:C:2016:385)¹⁸

Een Hongaarse rechterlijke instantie had een Europees aanhoudingsbevel tegen een Roemeense onderdaan uitgevaardigd ter fine van strafvervolgning. De betrokkene was daarop in Roemenië aangehouden en voorgeleid aan de Curte de Apel Cluj (rechter in tweede aanleg Cluj, Roemenië) voor een beslissing over zijn voorlopige hechtenis en overlevering aan de Hongaarse rechterlijke autoriteiten. In dat kader had voornoemde rechterlijke instantie zijn onmiddellijke vrijlating gelast, zij het dat hij wel onder rechterlijk toezicht werd gesteld.

Aangezien de Curte de Apel Cluj vragen had over de uitlegging van artikel 8, lid 1, onder c), van kaderbesluit nr. 2002/584¹⁹ en meer concreet over de gevolgen van het ontbreken van een aan het Europees aanhoudingsbevel voorafgaand afzonderlijk nationaal aanhoudingsbevel, heeft deze rechter besloten om bij het Hof een verzoek om een prejudiciële beslissing in te dienen.

De verwijzende rechter heeft daarnaast om toepassing van de PSP verzocht, waarbij hij onderstreepte dat de betrokkene zich weliswaar niet in hechtenis bevond, maar wél onder rechterlijk toezicht stond, hetgeen zijn individuele vrijheid beperkte. Het Hof heeft beslist dat het verzoek in die omstandigheden niet hoefde te worden toegewezen. De president van het Hof heeft echter overeenkomstig artikel 53, lid 3, van het Reglement voor de procesvoering beslist om de zaak bij voorrang te behandelen (punten 27-29).

Arrest van 25 juli 2018 (Grote kamer), Minister for Justice and Equality (Gebreken van het gerechtelijk apparaat) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586)²⁰

Nadat de Poolse rechterlijke instanties verschillende Europese aanhoudingsbevelen jegens hem hadden uitgevaardigd, is de betrokken persoon in Ierland aangehouden en, in afwachting van een beslissing over zijn overlevering aan deze rechterlijke instanties, in detentie geplaatst. In verband daarmee is hij voorgeleid aan de High Court (rechter in eerste aanleg, Ierland), waarbij hij kenbaar heeft gemaakt dat hij niet instemde met zijn overlevering, omdat hij daardoor, gelet op de recente wettelijke hervormingen van het gerechtelijk apparaat in Polen, aan een reëel gevaar van rechtsweigeren zou worden blootgesteld.

In deze omstandigheden vroeg de High Court zich af wat de gevolgen van deze wettelijke hervormingen waren, die de Commissie ertoe hadden gebracht om op 20 december 2017 een met redenen omkleed voorstel vast te stellen waarin de Raad werd verzocht om op basis van artikel 7, lid 1, VEU te constateren dat er een duidelijk gevaar voor ernstige schending van de rechtsstaat door de Poolse Republiek bestond.²¹ Deze rechter heeft het Hof derhalve een aantal vragen gesteld over de houding die een uitvoerende autoriteit op basis van artikel 1, lid 3, van kaderbesluit 2002/584 dient aan te nemen in geval van een reëel gevaar voor schending van het

18 Dit arrest is weergegeven in het Jaarverslag van 2016, blz. 45 en 46.

19 Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten – Verklaringen van sommige lidstaten bij de aanneming van het kaderbesluit (PB 2002, L 190, blz. 1), zoals gewijzigd bij kaderbesluit 2009/299/JBZ van de Raad van 26 februari 2009 (PB 2009, L 81, blz. 24).

20 Dit arrest is weergegeven in het Jaarverslag van 2018, blz. 69 en 70.

21 Met redenen omkleed voorstel van de Commissie van 20 december 2017 op grond van artikel 7, lid 1, van het Verdrag betreffende de Europese Unie, inzake de rechtsstaat in Polen [COM(2017) 835 final].

recht op toegang tot een onafhankelijk gerecht wegens structurele of fundamentele gebreken wat de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht van de uitvaardigende lidstaat betreft.

Daarnaast heeft deze rechter verzocht om de prejudiciële verwijzing volgens de PSP te behandelen, welk verzoek door het Hof is toegewezen. Wat het criterium van spoedeisendheid betreft, herinnerde het Hof aan zijn vaste rechtspraak op dit gebied, waarna het deze rechtspraak toepaste op het onderhavige geval. Het onderstreepte in dit verband dat de betrokkene in detentie was geplaatst en dat het van de uitkomst van het hoofdgeding afhing of zijn detentie werd voortgezet, daar de maatregel tot vrijheidsontneming was gelast in het kader van de tenuitvoerlegging van de betrokken Europese aanhoudingsbevelen (punten 29 en 30).

Arrest van 12 februari 2019, TC (C-492/18 PPU, EU:C:2019:108)

Een Brits onderdaan was op basis van een door de bevoegde autoriteiten van het Verenigd Koninkrijk uitgevaardigd Europees aanhoudingsbevel aangehouden in Nederland en in hechtenis genomen. Op die dag was de in artikel 17, lid 3, van kaderbesluit 2002/584 vastgestelde termijn van 60 dagen voor het nemen van de beslissing over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel ingegaan. Kort voor het verstrijken ervan had de rechtbank Amsterdam (Nederland) deze termijn overeenkomstig artikel 17, lid 4, van dit kaderbesluit met 30 dagen verlengd en voortzetting van de hechtenis van de betrokkene gelast. Nadien had deze rechter de behandeling van de zaak echter voor onbepaalde tijd geschorst, in afwachting van het antwoord van het Hof op het verzoek om een prejudiciële beslissing dat in de zaak RO was ingediend (C-327/18 PSP)²². Tegelijkertijd had de Britse onderdaan om schorsing van zijn detentie verzocht, omdat sedert zijn aanhouding 90 dagen waren verstreken.

In deze omstandigheden vroeg de rechtbank Amsterdam zich af hoe de voortzetting van de hechtenis van de betrokkene zich verhiel tot kaderbesluit 2002/584 en artikel 6 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (hierna: „Handvest”), dat het recht op vrijheid en het recht op veiligheid vastlegt. Op grond van de betrokken nationale wettelijke regeling²³ moet een dergelijke persoon namelijk in vrijheid worden gesteld wanneer sedert zijn aanhouding 90 dagen zijn verstreken. Deze regeling is echter aldus uitgelegd, dat voortzetting van de hechtenis is toegestaan wanneer de uitvoerende rechterlijke autoriteit besluit om het Hof om een prejudiciële beslissing te verzoeken of om het antwoord op een dergelijk verzoek van een andere uitvoerende rechterlijke autoriteit af te wachten. In deze beide gevallen moet de termijn van 90 dagen dus geacht worden te zijn geschorst.

De rechtbank Amsterdam heeft verzocht om de prejudiciële verwijzing volgens de PSP te behandelen op grond dat de betrokkene zich louter op grond van het Europees aanhoudingsbevel in Nederland in detentie bevond en dat op het verzoek om schorsing van deze maatregel geen uitspraak kon worden gedaan zolang het Hof geen uitspraak had gedaan naar aanleiding van voornoemde verwijzing. Het Hof herinnerde aan zijn vaste rechtspraak dat rekening moet worden gehouden met de omstandigheid dat de betrokkene zijn vrijheid is ontnomen en dat het van de beslechting van het hoofdgeding afhangt of zijn hechtenis wordt

²² Deze zaak heeft geleid tot het [arrest van 19 september 2018, RO \(C-327/18 PPU, EU:C:2018:733\)](#).

²³ Overleveringswet (Stb. 2004, nr. 195).

voortgezet, waarbij de situatie van de betrokkene moet worden beoordeeld zoals deze zich voordeed op de datum van het onderzoek van het verzoek om de prejudiciële verwijzing volgens de PSP te behandelen (punten 30 en 31).

Nadien heeft de rechtbank Amsterdam het Hof echter ervan in kennis gesteld dat zij had besloten de betrokken detentiemaatregel voorwaardelijk te schorsen tot aan de beslissing over de overlevering van de betrokkene aan het Verenigd Koninkrijk. Volgens haar berekeningen was de termijn van 90 dagen namelijk verstreken, zelfs indien rekening werd gehouden met de periode waarin die termijn was geschorst. In die omstandigheden heeft het Hof geoordeeld dat de zaak niet langer spoedeisend was, zodat zij niet meer volgens de PSP hoefde te worden behandeld.

2.3 Het risico op schending van de grondrechten

Arrest van 16 februari 2017, C. K. e.a. (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127)

In casu waren een Syrische en een Egyptische onderdaan het grondgebied van de Europese Unie binnengekomen op basis van een door de Republiek Kroatië afgegeven visum, alvorens een asielaanvraag in te dienen bij de Republiek Slovenië. Daarop hadden de Sloveense autoriteiten bij de Kroatische autoriteiten een verzoek om hun overname ingediend, omdat de Republiek Kroatië op grond van de Dublin III-verordening verantwoordelijk was voor de behandeling van hun aanvragen. Dit verzoek is door de Republiek Kroatië ingewilligd. Omdat de Syrische onderdaan echter zwanger was, moest de overdracht worden uitgesteld tot na de geboorte van het kind. Vervolgens hebben de betrokkenen zich tegen deze overdracht verzet, waarop zij enerzijds aanvoerden dat de overdracht een negatieve weerslag zou hebben op de gezondheidstoestand van de Syrische onderdaan, waardoor ook het welzijn van de pasgeborene in het gedrang zou kunnen komen, en anderzijds dat zij in Kroatië het slachtoffer waren geweest van racistische uitlatingen en racistisch geweld. In eerste aanleg is het besluit tot overdracht nietig verklaard om vervolgens in hoger beroep te worden bevestigd door de Vrhovno sodišče (hoogste rechter, Slovenië). De door betrokkenen aangezochte Ustavno sodišče (grondwettelijk hof, Slovenië) heeft het arrest van laatstgenoemde rechter vernietigd en de zaak naar hem terugverwezen.

In die context heeft de Vrhovno sodišče (hoogste rechter) het Hof om verduidelijking verzocht van de discretionaire bepaling van artikel 17 van de Dublin III-verordening, inhoudend dat een lidstaat in afwijking van de regels kan besluiten een bij hem ingediend verzoek om internationale bescherming te behandelen, ook al is hij daartoe op grond van de in deze verordening neergelegde criteria niet verplicht.

De verwijzende rechter heeft eveneens om toepassing van de PSP verzocht, overwegende dat, gelet op de gezondheidstoestand van de Syrische onderdaan, zo snel mogelijk over haar status moest worden beslist. Het Hof heeft in dit verband geoordeeld dat niet kon worden uitgesloten dat de aanvragers vóór het einde van een gewone prejudiciële procedure aan Kroatië zouden worden overgedragen. De verwijzende rechter had immers op een verzoek om verduidelijking

geantwoord²⁴ dat de rechter in eerste aanleg weliswaar de opschorting van de tenuitvoerlegging van het besluit tot overdracht van de betrokkenen had gelast, maar dat er in dat stadium van de nationale procedure geen rechterlijke maatregel was die de tenuitvoerlegging van dat besluit opschortte (punten 49 en 50). Om die reden heeft het Hof het verzoek om een PSP toegewezen.

Arrest van 7 maart 2017 (Grote kamer), X en X (C-638/16 PPU, EU:C:2017:173)²⁵

Een echtpaar van Syrische nationaliteit en hun drie kinderen, die in Syrië woonachtig waren, hadden bij de Belgische ambassade in Libanon visa op humanitaire gronden aangevraagd op grond van artikel 25, lid 1, onder a), van verordening nr. 810/2009²⁶ (de zogeheten visumcode), alvorens naar Syrië terug te keren. Deze aanvragen hadden tot doel om visa met territoriaal beperkte geldigheid te verkrijgen, zodat het gezin Syrië kon verlaten om vervolgens in België een asielverzoek in te dienen. De verzoekende partijen verklaarden dat een van hen door een terroristische groepering was ontvoerd en gefolterd, waarna hij was vrijgelaten in ruil voor losgeld. Zij hebben de nadruk gelegd op de precare veiligheidssituatie in Syrië in het algemeen en op het feit dat zij als orthodoxe christenen dreigden te worden vervolgd wegens hun geloofsovertuiging. Hun aanvragen waren afgewezen, onder meer omdat zij voornemens waren langer dan 90 dagen in België te verblijven en omdat de Belgische diplomatieke posten niet behoren tot de autoriteiten waarbij een vreemdeling een asielverzoek kan indienen.

De Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (België) waarbij beroep tegen deze afwijzing was ingesteld, vroeg zich af hoe groot de in dit verband aan de lidstaten gelaten beoordelingsmarge is, gelet met name op de uit het Handvest voortvloeiende verplichtingen en inzonderheid artikel 4 (verbod op foltering en onmenselijke of vernederende behandelingen of bestraffingen) en artikel 18 (het recht op asiel) daarvan. Hij heeft daarover verschillende prejudiciële vragen aan het Hof gesteld.

De Raad voor Vreemdelingenbetwistingen heeft eveneens verzocht om de zaak volgens de PSP te behandelen. Hij heeft daartoe gewezen op de dramatische situatie van het gewapende conflict in Syrië, op de jonge leeftijd van de kinderen van de verzoekende partijen, op het feit dat de verzoekende partijen bijzonder kwetsbaar zijn doordat zij orthodoxe christenen zijn, en op het feit dat de zaak bij hem aanhangig is gemaakt in het kader van een procedure tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid. Hij heeft in dit verband gepreciseerd dat de onderhavige prejudiciële verwijzing had geleid tot schorsing van het hoofdgeding (punten 30 en 31).

Het Hof heeft het verzoek om een PSP toegewezen. Het overwoog daartoe dat niet werd betwist dat de verzoekende partijen – althans ten tijde van de behandeling van het verzoek om een PSP – daadwerkelijk het risico liepen te worden onderworpen aan onmenselijke of vernederende behandelingen. Deze omstandigheid moet volgens het Hof worden aangemerkt als een spoedeisend element dat toepassing van de PSP rechtvaardigt (punt 33).

24 Verzoek op grond van artikel 101, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof.

25 Dit arrest is weergegeven in het Jaarverslag van 2017, blz. 42.

26 Verordening (EG) nr. 810/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 tot vaststelling van een gemeenschappelijke visumcode (visumcode) (PB 2009, L 243, blz. 1, met rectificatie in PB 2013, L 154, blz. 10), zoals gewijzigd bij verordening (EU) nr. 610/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 (PB 2013, L 182, blz. 1).

Beschikking van 27 september 2018, FR (C-422/18 PPU, niet gepubliceerd, EU:C:2018:784)

Een Nigeriaans onderdaan had in Italië een asielaanvraag ingediend. Ter onderbouwing daarvan stelde hij gedwongen te zijn om zijn land van herkomst te verlaten omdat de nationale autoriteiten hadden ontdekt dat hij een homoseksuele relatie onderhield en hij om die reden het risico liep om te worden aangehouden en in hechtenis te worden genomen. Nadat zijn asielaanvraag door de bevoegde autoriteit was afgewezen en deze afwijzing was bevestigd door de Tribunale di Milano (rechter in eerste aanleg Milaan, Italië), heeft hij enerzijds cassatieberoep ingesteld en anderzijds een verzoek om voorlopige maatregelen ingediend bij de Tribunale di Milano, strekkend tot schorsing van de tenuitvoerlegging van diens beslissing. Op grond van de nationale regelgeving²⁷ dient deze rechterlijke instantie zich bij zijn uitspraak op een dergelijk schorsingsverzoek te laten leiden door de vraag of de in hogere voorziening tegen zijn beslissing aangevoerde middelen gegrond zijn en niet door de vraag of deze aanvrager als gevolg van de tenuitvoerlegging van deze beslissing ernstige en onherstelbare schade dreigt te lijden.

De Tribunale di Milano heeft het Hof de vraag gesteld of deze nationale regelgeving verenigbaar is met de bepalingen van richtlijn 2013/32²⁸, gelezen in samenhang met artikel 47 van het Handvest, dat het recht op een doeltreffende voorziening in rechte garandeert.

De verwijzende rechter heeft eveneens om toepassing van de PSP verzocht. Hij overwoog in dat verband dat verzoeker het Italiaanse grondgebied onverwijld diende te verlaten en op elk moment kon worden verwijderd naar Nigeria, waar hij een ernstig risico liep om de doodstraf te krijgen, te worden gefolterd of aan andere onmenselijke of vernederende straffen of behandelingen te worden blootgesteld. De verwijzende rechter onderstreepte bovendien, dat het antwoord van het Hof op de gestelde vraag van beslissende invloed kon zijn op de vraag of verzoeker op het Italiaanse grondgebied mocht blijven in afwachting van de uitkomst van zijn cassatieberoep (punten 24 en 25). In die omstandigheden heeft het Hof verklaard dat de mogelijkheid dat verzoeker vóór de afloop van een gewone prejudiciële procedure naar Nigeria zou worden verwijderd niet kan worden uitgesloten. Derhalve heeft het Hof beslist om het verzoek om een PSP toe te wijzen (punt 27).

Arrest van 17 oktober 2018, UD (C-393/18 PPU, EU:C:2018:835)

Naar aanleiding van haar huwelijk met een Brits onderdaan had een staatsburger van Bangladesh een visum gekregen om zich in het Verenigd Koninkrijk te vestigen. Tijdens haar zwangerschap was zij vervolgens samen met haar man naar Bangladesh gereisd. Hun dochter is daar geboren en heeft nimmer in het Verenigd Koninkrijk verbleven, omdat alleen de vader naar dat land is teruggekeerd. Volgens de – door de vader betwiste – beweringen van de moeder is zij door de vader misleid, zodat zij in een derde land zou bevallen, en is zij door hem gedwongen

27 Decreto legislativo n. 25 – Attuazione della direttiva 2005/85/CE recante norme minime per le procedure applicate negli Stati membri ai fini del riconoscimento e della revoca dello status di rifugiato (wetsdecreet nr. 25 houdende uitvoering van richtlijn 2005/85/EG betreffende minimumnormen voor de procedures in de lidstaten voor de toekenning of intrekking van de vluchtelingenstatus) van 25 januari 2008 (GURI nr. 40 van 16 februari 2008), zoals gewijzigd bij decreto-legge n. 13 – Disposizioni urgenti per l'accelerazione dei procedimenti in materia di protezione internazionale, nonche' per il contrasto dell'immigrazione illegale (wetsdecreet nr. 13 houdende spoedmaatregelen met het oog op de versnelling van procedures inzake internationale bescherming en met het oog op het toezicht op illegale immigratie), van 17 februari 2017 (GURI nr. 40 van 17 februari 2017), omgezet in wet, na wijziging, bij wet nr.46 van 13 april 2017.

28 Richtlijn 2013/32/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende gemeenschappelijke procedures voor de toekenning en intrekking van de internationale bescherming (PB 2013, L 180, blz. 60).

om daar met het kind te blijven wonen, zonder toegang tot gas, elektriciteit of schoon water, zonder inkomen en in een gemeenschap die haar stigmatiseert. De moeder heeft derhalve beroep ingesteld bij de High Court of Justice (England & Wales), Family Division (rechter in eerste aanleg van Engeland en Wales, afdeling familierecht, Verenigd Koninkrijk], opdat het kind onder beschermend toezicht van deze rechterlijke instantie wordt geplaatst en hun terugkeer naar het Verenigd Koninkrijk wordt gelast.

Volgens deze rechter moest eerst worden uitgemaakt of hij bevoegd is een beslissing met betrekking tot het kind te geven, hetgeen betekent dat moet worden beoordeeld of het kind geacht kan worden zijn gewone verblijfplaats in de zin van artikel 8, lid 1, van verordening nr. 2201/2003 in het Verenigd Koninkrijk te hebben, ofschoon het zich nog nooit naar die lidstaat heeft begeven. Daarnaast vroeg deze rechter zich af of de omstandigheden van de zaak, waaronder de gedragingen van de vader en de schending van de fundamentele rechten van de moeder of het kind, van invloed zijn op dit begrip „gewone verblijfplaats”.

De verwijzende rechter heeft tevens verzocht de prejudiciële verwijzing te behandelen volgens de PSP, welk verzoek door het Hof is toegewezen. Dienaangaande heeft het Hof allereerst overwogen dat, mocht de door de vader op de moeder uitgeoefende dwang worden bewezen, het huidige welzijn van het kind ernstig in het gedrang komt. In dat geval zou elke vertraging in het nemen van rechterlijke beslissingen ten aanzien van het kind de huidige situatie verlengen, hetgeen de ontwikkeling van dit kind ernstig of zelfs onherstelbaar zou schaden. Het Hof vervolgde dat, in het geval van een eventuele terugkeer naar het Verenigd Koninkrijk, een dergelijke vertraging tevens de integratie van het kind in zijn nieuwe sociale en gezinsomgeving zou kunnen schaden. Tot slot heeft het Hof onderstreept dat de zeer jonge leeftijd van het kind (één jaar en twee maanden op de datum van de verwijzingsbeslissing) een zeer kwetsbare fase voor zijn vroegste en verdere ontwikkeling vormt (punten 26 en 27).

II. De versnelde procedure

1. De redenen die toepassing van de versnelde procedure rechtvaardigen

1.1 De aard en gevoeligheid van het gebied waarvan in de prejudiciële verwijzing om uitlegging wordt verzocht

Beschikking van 22 februari 2008, Kozłowski (C-66/08, niet gepubliceerd, EU:C:2008:116)²⁹

Het hoofdgeding had betrekking op een Poolse onderdaan die verschillende jaren, zij het niet ononderbroken en waarschijnlijk illegaal, in Duitsland had verbleven, waar hij op dat moment een gevangenisstraf uitzat. Een Poolse rechterlijke instantie had tegen hem een Europees aanhoudingsbevel uitgevaardigd met het oog op de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf waartoe hij eerder was veroordeeld. In die omstandigheden had het Oberlandesgericht

²⁹ [Arrest van 17 juli 2008, Kozłowski \(C-66/08, EU:C:2008:437\)](#). Dit arrest is weergegeven in het Jaarverslag van 2008, blz. 55.

Stuttgart (hoogste rechterlijke instantie van de deelstaat Stuttgart, Duitsland), dat zich moest uitspreken over de overlevering van de betrokkene aan de Poolse rechterlijke autoriteiten, vragen over de uitlegging van de voorwaarde van ingezetenschap of verblijf als bedoeld in artikel 4, punt 6, van kaderbesluit 2002/584. Volgens deze bepaling doet zich een van de gronden voor facultatieve weigering van de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel voor wanneer de gezochte persoon „verblijft in of onderdaan of ingezetene is van de uitvoerende lidstaat” en deze staat zich ertoe verbindt de buitenlandse straf ten uitvoer te leggen.

Daarnaast heeft het Oberlandesgericht Stuttgart verzocht om de prejudiciële verwijzing te behandelen volgens de PSP, omdat aan de gevangenisstraf van de betrokkene op het Duitse grondgebied weldra een einde zou komen en hij bovendien vervroegd in vrijheid zou kunnen worden gesteld.

Aangezien de PSP in casu nog niet van toepassing was³⁰, heeft de president van het Hof het verzoek om een PSP aangemerkt als een verzoek om een VPP. Hij merkte op dat deze zaak uitleggingsvragen opwerpt op een domein dat gevoelig is voor de activiteiten van de Europese wetgever, die essentiële aspecten van de werking van het Europees aanhoudingsbevel raken waarover het Hof zich hier voor het eerst dient uit te spreken. De verzochte uitlegging kan namelijk algemene gevolgen hebben zowel voor de autoriteiten die in het kader van het Europees aanhoudingsbevel om samenwerking worden verzocht als voor de rechten van de gezochte personen, die in een onzekere situatie verkeren. De president van het Hof was derhalve van oordeel dat een spoedig antwoord de uitvoerende rechterlijke autoriteit in staat zou stellen zich onder zo goed mogelijke omstandigheden uit te spreken over het bij haar ingediende overleveringsverzoek, zodat zij zich zo snel mogelijk zou kunnen kwijten van de krachtens kaderbesluit 2002/584 op haar rustende verplichtingen (punten 11 en 12). Om die reden heeft hij de zaak behandeld volgens de VPP.

1.2 De bijzondere ernst van de juridische onzekerheid die in de prejudiciële verwijzing centraal staat

Beschikking van 4 oktober 2012, Pringle (C-370/12, niet gepubliceerd, EU:C:2012:620)³¹

Deze zaak speelde in het kader van het instellen van het Europees Stabiliteitsmechanisme (ESM) naar aanleiding van de financiële crisis in de eurozone in 2010. Deze internationale financiële instelling heeft tot doel om middelen vrij te maken en stabiliteitssteun te verstrekken ten gunste van de lidstaten van de eurozone die te maken hebben met of worden bedreigd door ernstige financieringsproblemen. In casu had een Iers parlamentslid beroep ingesteld tegen de Ierse regering. Hij beriep zich op de ongeldigheid van besluit 2011/199³² en stelde dat Ierland, door

30 Zie hiervoor in deel I van dit themadossier, getiteld „De prejudiciële spoedprocedure”, hoofdstuk 1. „Het toepassingsgebied van de prejudiciële spoedprocedure”.

31 [Arrest van 27 november 2012, Pringle \(C-370/12, EU:C:2012:756\)](#). Dit arrest is weergegeven in het Jaarverslag van 2012, blz. 50 en 51.

32 Besluit 2011/199/EU van de Europese Raad van 25 maart 2011 tot wijziging van artikel 136 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie met betrekking tot een stabiliteitsmechanisme voor de lidstaten die de euro als munt hebben (PB 2011, L 91, blz. 1).

het op 2 februari 2012 gesloten Verdrag tot instelling van het Europees Stabiliteitsmechanisme³³ te ratificeren, goed te keuren of aan te nemen, verplichtingen zou aangaan die onverenigbaar waren met de verdragen waarop de Europese Unie is gebaseerd.

In die omstandigheden heeft de Supreme Court (hooggerichtshof, Ierland) zich tot het Hof gewend en om toepassing van de VPP verzocht, overwegende dat een spoedige ratificatie van het ESM-verdrag door Ierland van het grootste belang was voor andere ESM-leden en met name voor degenen die financiële bijstand behoeven. Hoewel Ierland dit verdrag intussen, gelijk alle andere lidstaten die het ESM-verdrag hadden ondertekend, had geratificeerd, heeft de president van het Hof verklaard dat de prejudiciële vragen die hem in deze zaak waren voorgelegd, twijfel omtrent de geldigheid van dit verdrag opriepen. Onder verwijzing naar de context van de buitengewone omstandigheden van een financiële crisis waarbinnen dit verdrag was gesloten, heeft de president van het Hof geoordeeld dat toepassing van de VPP noodzakelijk was om zo snel mogelijk een eind te maken aan deze onzekerheid, die het doel van het ESM-verdrag, te weten behoud van de financiële stabiliteit van de eurozone, ondermijnde (punten 6-8).

***Beschikkingen van 15 februari 2017, Mengesteab (C-670/16, niet gepubliceerd, EU:C:2017:120)*³⁴ en *Jafari (C-646/16, niet gepubliceerd, EU:C:2017:138)*³⁵**

In de zaak Mengesteab (C-670/16) had een Eritrees staatsburger asiel aangevraagd bij de Duitse autoriteiten, die hem daarop een document hadden verstrekt ten bewijze dat hij zich als asielzoeker had aangemeld. In dit verband is van belang dat naar Duits recht³⁶ een onderscheid wordt gemaakt tussen de stap waarin om asiel wordt verzocht – wat tot afgifte van voornoemd document leidt – en de indiening van een formeel asielverzoek. Toen de betrokkene negen maanden later uiteindelijk een formeel verzoek indiende, verzochten de Duitse autoriteiten de Italiaanse autoriteiten om hem over te nemen op grond dat de Italiaanse Republiek krachtens de Dublin III-verordening de voor de behandeling van zijn verzoek verantwoordelijke lidstaat was. Daarop werd het asielverzoek van de betrokkene niet-ontvankelijk verklaard en zijn overdracht aan Italië gelast. Het Verwaltungsgericht Minden (bestuursrechter in eerste aanleg Minden, Duitsland) waar beroep was ingesteld tegen dit overdrachtsbesluit, vroeg zich af of een asielaanvrager zich kan beroepen op het verstrijken van de termijnen die gelden voor de indiening van het verzoek om overname, en hoe deze termijnen dienen te worden berekend. Volgens artikel 21, lid 1, van de Dublin III-verordening gaat namelijk in geval van niet-inachtneming van de vastgelegde termijnen de verantwoordelijkheid voor de behandeling van het verzoek over op de lidstaat waarbij het verzoek is ingediend. Volgens het Verwaltungsgericht Minden waren dergelijke vertragingen zeer gebruikelijk in Duitsland door de ongekende toename van het aantal asielzoekers sedert 2015.

33 Het Verdrag tot instelling van het Europees Stabiliteitsmechanisme is op 2 februari 2012 te Brussel (België) gesloten tussen het Koninkrijk België, de Bondsrepubliek Duitsland, de Republiek Estland, Ierland, de Helleense Republiek, het Koninkrijk Spanje, de Franse Republiek, de Italiaanse Republiek, de Republiek Cyprus, het Groothertogdom Luxemburg, Malta, het Koninkrijk der Nederlanden, de Republiek Oostenrijk, de Portugese Republiek, de Republiek Slovenië, de Slowaakse Republiek en de Republiek Finland. Het is op 27 september 2012 in werking getreden.

34 [Arrest van 26 juli 2017, Mengesteab \(C-670/16, EU:C:2017:587\)](#). Dit arrest is weergegeven in het Jaarverslag van 2017, blz. 43 en 44.

35 [Arrest van 26 juli 2017, Jafari \(C-646/16, EU:C:2017:586\)](#). Dit arrest is weergegeven in het Jaarverslag van 2017, blz. 45 en 46.

36 Asylgesetz (Asielwet), in de versie zoals bekendgemaakt op 2 september 2008 (BGBl. 2008 I, blz. 1798).

In de zaak Jafari (C-646/16) hadden de leden van een Afghaans gezin de grens tussen Servië en Kroatië overschreden. De Kroatische autoriteiten hadden daarop hun vervoer tot aan de Sloveense grens geregeld, zodat zij zich naar andere lidstaten konden begeven om daar een verzoek om internationale bescherming in te dienen, hetgeen de familie in Oostenrijk heeft gedaan. Aangezien de Dublin III-verordening bepaalt dat de verantwoordelijkheid voor de behandeling van het verzoek om internationale bescherming berust bij de lidstaat wiens buitengrens de verzoeker op illegale wijze heeft overschreden, hebben de Oostenrijkse autoriteiten de Kroatische autoriteiten verzocht om de betrokkenen over te nemen, waarop de verzoeken van het gezin zijn afgewezen en hun overdracht naar Kroatië is gelast. Het aangezochte Verwaltungsgerichtshof (hoogste bestuursrechter, Oostenrijk) vraagt aan het Hof hoe de criteria betreffende de afgifte van verblijfstitels of visa voor binnenkomst en/of verblijf als bedoeld in de artikelen 12 en 13 van de Dublin III-verordening moeten worden toegepast.

Beide rechterlijke instanties hebben om toepassing van de VPP verzocht, welke verzoeken door de president van het Hof zijn toegewezen.

In beide zaken heeft de president van het Hof allereerst in herinnering geroepen dat het grote aantal personen of rechtssituaties die eventueel geraakt worden door de uitspraak die een verwijzende rechterlijke instanties na de prejudiciële verwijzing naar het Hof zal moeten doen, op zich geen buitengewone omstandigheid is die de toepassing van een VPP rechtvaardigt (beschikkingen van 15 februari 2017, Mengesteab, C-670/16, niet gepubliceerd, EU:C:2017:120, punt 10, en Jafari, C-646/16, niet gepubliceerd, EU:C:2017:138, punt 10).

Hij voegde hieraan echter toe dat deze overweging in casu niet van doorslaggevende aard kan zijn, omdat het aantal zaken waarop de gestelde prejudiciële vragen betrekking hebben, dermate groot is dat de onzekere uitkomst ervan de werking van het bij de Dublin III-verordening ingestelde systeem dreigt te belemmeren en dus het door de wetgever van de Europese Unie op grond van artikel 78 VWEU ingevoerde gemeenschappelijk Europees asielstelsel dreigt te verzwakken. Enerzijds zijn deze zaken gesitueerd in een volkomen nieuwe context van een exceptioneel hoog aantal asielaanvragen die onder soortgelijke omstandigheden als hier aan de orde zijn geregistreerd in Duitsland, Oostenrijk en meer algemeen de gehele Unie. Anderzijds roepen deze zaken uitleggingsvragen op die rechtstreeks uit deze context voortvloeien en betrekking hebben op essentiële aspecten van het bij de Dublin III-verordening ingevoerde stelsel, waarover het Hof zich hier voor het eerst dient uit te spreken. Het antwoord van het Hof kan dus algemene gevolgen hebben voor de nationale autoriteiten die bij de toepassing van deze verordening om samenwerking worden verzocht (beschikkingen van 15 februari 2017, Mengesteab, C-670/16, niet gepubliceerd, EU:C:2017:120, punten 11 tot en met 13, en Jafari, C-646/16, niet gepubliceerd, EU:C:2017:138, punten 11 tot en met 13).

Volgens de president van het Hof volgt hieruit dat de onzekerheid bij het bepalen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor de behandeling van asielverzoeken zoals die van de hoofdgedingen de bevoegde nationale autoriteiten belet om de administratieve en budgettaire maatregelen vast te stellen die nodig zijn om, met inachtneming van de vereisten die voortvloeien uit zowel het Unierecht als de internationale verbintenissen van de betrokken lidstaten, de in voorkomend geval onder hun verantwoordelijkheid vallende behandeling van aanvragen en opvang van asielzoekers te verzekeren. In deze uitzonderlijke crisissituatie is toepassing van de

VPP noodzakelijk om zo snel mogelijk een eind te maken aan deze onzekerheid die de goede werking van het gemeenschappelijk Europees asielstelsel belemmert, welk stelsel bijdraagt tot de naleving van artikel 18 van het Handvest (beschikkingen van 15 februari 2017, Mengesteab, C-670/16, niet gepubliceerd, EU:C:2017:120, punten 15 en 16, en Jafari, C-646/16, niet gepubliceerd, EU:C:2017:138, punten 14 en 15).

Beschikking van 28 februari 2017, M.A.S. en M.B. (C-42/17, niet gepubliceerd, EU:C:2017:168)³⁷

Aan de Corte costituzionale (grondwettelijk hof, Italië) was een grondwettigheidsvraag voorgelegd door twee Italiaanse rechters die zich afvroegen of de toepassing van de uit het arrest Taricco e.a.³⁸ voortvloeiende regel op de twee bij hen aanhangige strafprocedures wellicht in strijd was met het legaliteitsbeginsel. In dat arrest had het Hof geconstateerd dat de Italiaanse regeling inzake de verjaring van strafbare feiten ter zake van de belasting over de toegevoegde waarde (btw) in twee van de door hem onderzochte gevallen afbreuk kon doen aan de krachtens artikel 325, leden 1 en 2, VWEU op de lidstaten rustende verplichtingen. Het Hof was dan ook van oordeel dat het in die twee gevallen de taak van de bevoegde nationale rechter was de volle werking van artikel 325, leden 1 en 2, VWEU te verzekeren door, indien nodig, de betrokken bepalingen van nationaal recht buiten toepassing te laten.

Op grond van de in dat arrest geformuleerde regel waren de Italiaanse rechters van oordeel dat zij in casu de verjaringstermijn in de codice penale (Italiaans Wetboek van Strafrecht) buiten beschouwing moesten laten en een uitspraak ten gronde moesten doen. De Corte costituzionale betwijfelde echter of die benadering wel verenigbaar was met het legaliteitsbeginsel inzake delicten en straffen zoals in de Italiaanse Grondwet vastgelegd en door haarzelf uitgelegd, welk beginsel vereist dat strafbepalingen nauwkeurig worden geformuleerd en geen terugwerkende kracht hebben.

De Corte costituzionale heeft verzocht om haar prejudiciële verwijzing te behandelen volgens de VPP, overwegende dat een situatie van grote onzekerheid was ontstaan rond de uitlegging die moest worden gegeven aan het Unierecht, dat reeds aanhangige strafzaken onder deze onzekere situatie te lijden hadden en dat hieraan zo snel mogelijk een eind moest komen (punt 6). Dienaangaande heeft de president van het Hof opgemerkt dat een antwoord binnen korte termijnen een eind zou kunnen maken aan deze onzekerheid en dat, omdat het hier ging om fundamentele kwesties met betrekking tot het nationale constitutionele recht en het Unierecht, toepassing van de VPP gerechtvaardigd was (punten 8 en 9).

Beschikkingen van 26 september 2018, Zakład Ubezpieczeń Społecznych (C-522/18, niet gepubliceerd, EU:C:2018:786) en 15 november 2018, Commissie/Polen (C-619/18, EU:C:2018:910)

Deze twee zaken hebben betrekking op de verenigbaarheid van een nieuwe Poolse wet³⁹ met het Unierecht. Bij deze wet, die op 3 april 2018 in werking is getreden, is de

37 [Arrest van 5 december 2017, M.A.S. en M.B. \(C-42/17, EU:C:2017:936\)](#). Dit arrest is weergegeven in het Jaarverslag van 2017, blz. 31 en 32.

38 [Arrest van 8 september 2015 \(C-105/14, EU:C:2015:555\)](#).

39 Ustawa o Sądzie Najwyższym [wet inzake de Sąd Najwyższy] van 8 december 2017 (Dz. U. de 2018, volgnr. 5).

pensioengerechtigde leeftijd van leden van de Sąd Najwyższy (hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken, Polen) verlaagd van 70 naar 65 jaar en zijn de voorwaarden vastgesteld waaronder deze leden in voorkomend geval hun ambt mogen blijven bekleden. De wet is van toepassing op zittende rechters die vóór de datum van inwerkingtreding ervan bij deze rechterlijke instantie zijn benoemd, terwijl de president van de Republiek Polen de discretionaire bevoegdheid heeft om de ambtstermijn van deze rechters na het bereiken van de leeftijd van 65 jaar te verlengen.

In de zaak Zakład Ubezpieczeń Społecznych (C-522/18) had een gewone rechtsprekende formatie van de Sąd Najwyższy vragen verwezen naar de uitgebreide formatie van dit rechtscollege, alvorens uitspraak te doen. Bij aanvang van de behandeling van deze vragen heeft de Sąd Najwyższy opgemerkt dat voornoemde wet wellicht van invloed was op het mandaat van twee van de leden van de uitgebreide formatie. De Sąd Najwyższy in uitgebreide samenstelling betwijfelde echter of deze wet verenigbaar was met het Unierecht, onder meer wat betreft eventuele schendingen van de beginselen van de rechtsstaat, de onafzetbaarheid en onafhankelijkheid van rechters en het verbod van discriminatie op grond van leeftijd. Derhalve achtte dit rechtscollege een verduidelijking van het Hof noodzakelijk, in verband waarmee het een verzoek om een prejudiciële beslissing heeft ingediend. De Sąd Najwyższy heeft tevens om toepassing van de VPP verzocht op grond dat de gevraagde uitlegging van het Unierecht van essentieel belang is om zijn rechterlijke bevoegdheid op wettige wijze en met inachtneming van het rechtszekerheidsbeginsel te kunnen uitoefenen (beschikking van 26 september 2018, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, C-522/18, niet gepubliceerd, EU:C:2018:786, punt 12).

Parallel daaraan heeft de Commissie in de zaak Commissie/Polen (C-619/18) een beroep wegens niet-nakoming krachtens artikel 258 VWEU tegen de Republiek Polen ingesteld, stellende dat deze lidstaat, door voornoemde wet aan te nemen, de krachtens artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU en artikel 47 van het Handvest op hem rustende verplichtingen niet is nagekomen. De Commissie heeft tevens verzocht om deze zaak volgens de VPP te behandelen, omdat zij eraan twijfelde of de Sąd Najwyższy nog in staat is om te blijven rechtspreken met eerbiediging van het grondrecht van elke justitiabele op een onpartijdig gerecht (beschikking van 15 november 2018, Commissie/Polen, C-619/18, EU:C:2018:910, punt 20).

De president van het Hof heeft deze twee verzoeken toegewezen onder verwijzing naar de grote onzekerheid van de verwijzende rechter en de Commissie, waarbij hij overwoog dat een antwoord binnen korte termijnen deze onzekerheid zou kunnen wegnemen.

Ten aanzien van de ernst van deze onzekerheid heeft de president van het Hof opgemerkt, dat deze onzekerheid belangrijke kwesties van Unierecht in verband met onder meer de onafhankelijkheid van de rechters raakte en zich uitstreekte tot de gevolgen die de uitlegging van dat recht kan hebben met betrekking tot de samenstelling en de werking van het hoogste Poolse rechtscollege. Dienaangaande heeft de president van het Hof in de eerste plaats eraan herinnerd dat het vereiste van onafhankelijkheid van de rechters behoort tot de kern van het grondrecht op een eerlijk proces, dat van het grootste belang is als waarborg dat alle door de justitiabelen aan het Unierecht ontleende rechten worden beschermd en dat de in artikel 2 VEU verankerde waarden die de lidstaten gemeen hebben, met name de waarde van de rechtsstaat, behouden blijven. In de tweede plaats heeft de president van het Hof erop gewezen dat de onzekerheid waarvan in deze zaken sprake is, ook van invloed kan zijn op de goede werking van het stelsel van rechterlijke samenwerking die gestalte krijgt in het in artikel 267 VWEU neergelegde mechanisme van de prejudiciële verwijzing en een hoeksteen vormt van het

rechtsstelsel van de Europese Unie. De onafhankelijkheid van de nationale rechterlijke instanties, en in het bijzonder die welke in laatste aanleg uitspraak doen, zoals de Sąd Najwyższy, is daartoe essentieel (beschikkingen van 26 september 2018, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, C-522/18, niet gepubliceerd, EU:C:2018:786, punt 15, en 15 november 2018, Commissie/Polen, C-619/18, EU:C:2018:910, punten 21, 22 en 25).

Daarnaast is van belang dat de president van het Hof in zijn beschikking Commissie/Polen⁴⁰ tevens is ingegaan op de stelling van de Republiek Polen dat toepassing van een PVV haar rechten van verdediging zou aantasten, omdat de verwerende staat alle vereiste argumenten in één enkele memorie moet aanvoeren en er geen mogelijkheid tot repliek en dupliek wordt geboden. Verder heeft deze lidstaat betoogd dat de Commissie de zaak te laat aanhangig heeft gemaakt bij het Hof en dat dit mag niet worden gecompenseerd door een dergelijke beperking van zijn procedurele rechten (punt 17). De president van het Hof heeft eraan herinnerd dat in geval van toepassing van een versnelde procedure het verzoekschrift en het verweerschrift slechts door een repliek en een dupliek kunnen worden aangevuld, indien hij dit, na de rechter-rapporteur en de advocaat-generaal te hebben gehoord, noodzakelijk acht. Volgens de president van het Hof is het niet duidelijk hoe de verwerende partij in haar rechten van verdediging zou kunnen worden geschaad door het feit dat zij geen dupliek kan indienen, indien hij geen toestemming zou geven voor het indienen van een repliek en er bijgevolg geen sprake zou zijn van een repliek en dus van argumenten en een betoog ter aanvulling van het verzoekschrift, waarop de verwerende partij ruimschoots heeft kunnen antwoorden in haar verweerschrift. Bovendien heeft de president van het Hof erop gewezen dat niet-nakomingsprocedures bij het Hof worden voorafgegaan door een precontentieuze procedure waarin de partijen de mogelijkheid hebben om hun betoog uiteen te zetten, dat vervolgens, in voorkomend geval, nader kan worden ontwikkeld ten overstaan van het Hof (punten 23 en 24).

Beschikking van 19 oktober 2018, Wightman e.a. (C-621/18, EU:C:2018:851)⁴¹

Deze zaak is aanhangig gemaakt naar aanleiding van de kennisgeving van 29 maart 2017 van de premier van het Verenigd Koninkrijk van het voornemen van het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland om zich krachtens artikel 50 VEU uit de Unie terug te trekken. In verband daarmee hebben verzoekers in het hoofdgeding, onder wie een lid van het parlement van het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, twee leden van het Schotse parlement en drie leden van het Europees Parlement, een verzoek tot rechterlijke toetsing ter verkrijging van een declaratoir vonnis ingediend, met als doel te vernemen of, wanneer en hoe die kennisgeving eenzijdig kan worden ingetrokken.

De Court of Session, Inner House, First Division (Scotland) (hoogste rechter van Schotland die in hoger beroep uitspraak doet, Eerste kamer, Verenigd Koninkrijk), waarbij dit rechtsmiddel is ingesteld, heeft het verzoek van verzoekers in het hoofdgeding om de zaak ter prejudiciële beslissing aan het Hof voor te leggen, toegewezen. In tegenstelling tot de rechter in eerste aanleg achtte deze rechterlijke instantie het namelijk hypothetisch noch prematuur om het Hof de vraag te stellen of een lidstaat de krachtens artikel 50, lid 2, VEU gedane kennisgeving

⁴⁰ [Beschikking van 15 november 2018 \(C-619/18, EU:C:2018:910\)](#).

⁴¹ [Arrest van 10 december 2018, Wightman e.a. \(C-621/18, EU:C:2018:999\)](#). Dit in voltallige zitting gewezen arrest is weergegeven in het Jaarverslag van 2018, blz. 13 en 14.

eenzijdig kan herroepen voordat de in dit artikel bedoelde termijn van twee jaar is verstreken, en in de Unie kan blijven. Volgens deze rechter zal een antwoord van het Hof juist verduidelijken, over welke opties de parlementsleden bij de stemming over deze kwesties beschikken.

De Court of Session, Inner House, First Division (Scotland) heeft om toepassing van de VPP verzocht. Zij beriep zich daartoe op het spoedeisende karakter van haar verzoek, overwegende dat de termijn van twee jaar waaraan deze intrekingsprocedure is onderworpen, ingaat op 29 maart 2017 en de parlementaire behandeling en bijbehorende stemming in het parlement van het Verenigd Koninkrijk ruim vóór 29 maart 2019 moeten plaatsvinden.

De president van het Hof heeft geoordeeld dat de verwijzende rechter duidelijk had aangegeven waarom er sprake is van spoedeisendheid. Hij overwoog daartoe dat wanneer er in een zaak sprake is van grote onzekerheid over fundamentele kwesties met betrekking tot het nationale constitutionele recht en het Unierecht, het – gelet op de bijzondere omstandigheden van die zaak – nodig kan zijn om deze binnen korte termijnen te behandelen. Aangezien de toepassing van artikel 50 VEU van wezenlijk belang is voor het Verenigd Koninkrijk en voor het constitutionele bestel van de Unie, zijn de bijzondere omstandigheden in deze zaak volgens de president van het Hof van dien aard dat de zaak binnen korte termijnen moet worden behandeld (punten 10 en 11).

1.3 Het risico op schending van de grondrechten

Beschikking van 15 juli 2010, Purrucker (C-296/10, niet gepubliceerd, EU:C:2010:446)

Het hoofdgeding had betrekking op een geschil tussen een Duits staatsburger en een Spaans staatsburger over het gezagsrecht over hun tweeling. Amper een jaar na de geboorte van de kinderen waren de ouders uit elkaar gegaan en hadden zij een notariële overeenkomst gesloten waarin de wens van de moeder tot uiting was gebracht om met de kinderen naar haar land van herkomst terug te keren. Uiteindelijk had zij echter slechts één kind naar Duitsland meegenomen, omdat het andere kind om medische redenen tijdelijk bij haar vader in Spanje moest blijven. Sindsdien is de situatie van het gezin ongewijzigd gebleven.

De ouders hebben elk verschillende procedures aangespannen. Zo heeft de vader in Spanje met succes om voorlopige maatregelen verzocht, hoewel deze procedure wellicht moet worden beschouwd als een bodemprocedure betreffende de toekenning van het gezagsrecht over de kinderen. Vervolgens heeft hij in Duitsland om tenuitvoerlegging van de Spaanse beslissing tot toekenning van voornoemde maatregelen verzocht, welke procedure aanleiding heeft gegeven tot het arrest Purrucker.⁴² Parallel daaraan heeft de moeder in Duitsland een bodemprocedure betreffende het gezagsrecht over de twee kinderen ingeleid, die is toegewezen aan het Amtsgericht Stuttgart (rechter in eerste aanleg Stuttgart, Duitsland).

Deze laatste rechter heeft het Hof de vraag gesteld of in het kader van de toepassing van artikel 19, lid 2, van verordening nr. 2201/2003 – dat de gevallen van litispendingie op het gebied van ouderlijke verantwoordelijkheid regelt – het gerecht dat wordt aangezocht ter

⁴² [Arrest van 15 juli 2010 \(C-256/09, EU:C:2010:437\)](#). Dit arrest is weergegeven in het Jaarverslag van 2010, blz. 54.

verkrijging van voorlopige maatregelen (in casu de Spaanse rechter) als „het als eerste aangezochte gerecht” moet worden beschouwd wanneer bij een gerecht van een andere lidstaat een bodemprocedure over hetzelfde onderwerp aanhangig wordt gemaakt (in casu het Amtsgericht Stuttgart).

Het Amtsgericht Stuttgart heeft eveneens om toepassing van de VPP verzocht, waartoe het overwoog dat de litigieuze vraag betreffende de bevoegdheid van de twee rechterlijke instanties waarbij dezelfde zaak in twee verschillende lidstaten aanhangig was gemaakt, het onderzoek van de inhoudelijke vraag waar het in wezen om draait, tot dan toe niet had vergemakkelijkt, ondanks de duur van de procedure. Volgens deze rechter beïnvloeden deze omstandigheden het gedrag van partijen op zodanige wijze dat dit schadelijk is voor de familiebanden van de kinderen. Zij hebben namelijk al drie jaar geen enkel contact meer met elkaar of met de andere ouder gehad. Daarnaast heeft het Amtsgericht Stuttgart gesteld, dat de overname door de Duitse onderdaan van de zorg voor het kind, waaronder diens medische verzorging en inschrijving in een onderwijsinstelling, afhangt van de rechtssituatie van het kind. Deze overname staat momenteel ter discussie als gevolg van de twijfel omtrent de geldigheid en erkenning in Duitsland van de door de Spaanse rechter uitgevaardigde voorlopige maatregel op het gebied van het gezagsrecht. In het licht van deze omstandigheden en gelet ook op de tijd die reeds is verstreken als gevolg van de verschillende procedures, heeft de president van het Hof geoordeeld dat de verwijzende rechter zo spoedig mogelijk een antwoord op de gestelde vragen dient te krijgen, zodat een behandeling van de procedure volgens de VPP gerechtvaardigd is (punten 7-9).

Beschikking van 9 september 2011, Dereci e.a. (C-256/11, niet gepubliceerd, EU:C:2011:571)⁴³

In deze zaak wilden vijf onderdanen van derde landen in Oostenrijk samenleven met hun familieleden (hun echtgenoot, hun kinderen of hun ouders), die burgers van de Unie zijn, in die staat verblijven en de nationaliteit van deze lidstaat hebben. Deze Unieburgers hadden echter nog nooit gebruikgemaakt van hun recht op vrij verkeer. Bovendien waren zij economisch niet afhankelijk van de betrokken onderdanen van derde landen, terwijl sommige van die onderdanen economisch wel afhankelijk van hén waren. De door de vijf derdelanders ingediende verzoeken om een verblijfstoelating zijn afgewezen. Tegen vier van hen zijn bovendien uitzettingsbevelen en verwijderingsmaatregelen gelast.

Het Verwaltungsgerichtshof (hoogste bestuursrechter, Oostenrijk), waarbij de zaken aanhangig zijn gemaakt, vroeg zich af of de aanwijzingen die het Hof in zijn arrest Ruiz Zambrano⁴⁴ had gegeven, ook golden voor een of meer van de verzoekende partijen in het hoofdgeding.

Het Verwaltungsgerichtshof heeft verzocht om zijn prejudiciële verwijzing te behandelen volgens de VPP. Ter onderbouwing van zijn verzoek voerde het aan dat tegen de meeste verzoekers in het hoofdgeding besluiten tot verwijdering van het grondgebied zijn vastgesteld, die, indien zij werden uitgevoerd, niet alleen hen persoonlijk maar ook hun familieleden zouden raken. Aan ten minste een van hen is de schorsende werking ontzegd van het hoger beroep tegen het hem

⁴³ [Arrest van 15 november 2011, Dereci e.a. \(C-256/11, EU:C:2011:734\)](#). Dit arrest is weergegeven in het Jaarverslag van 2011, blz. 21.

⁴⁴ [Arrest van 8 maart 2011 \(C-34/09, EU:C:2011:124\)](#).

betreffende uitzettingsbevel, zodat de verwijderingsmaatregel op elk moment ten uitvoer kan worden gelegd. Meer algemeen heeft het Verwaltungsgerichtshof benadrukt, dat de dreiging van een op handen zijnde verwijdering verzoekers de mogelijkheid ontnemt om een normaal gezinsleven te leiden, omdat zij hierdoor in een situatie van onzekerheid verkeren. Daarnaast heeft het Verwaltungsgerichtshof verklaard dat zowel bij hem als bij de Oostenrijkse bestuursorganen momenteel een groot aantal vergelijkbare zaken aanhangig is en dat verwacht mag worden dat dit type zaken in de toekomst nog verder in aantal zal toenemen als gevolg van het arrest Ruiz Zambrano.⁴⁵

De president van het Hof heeft besloten om het verzoek om een VPP toe te wijzen. Hij overwoog daartoe om te beginnen dat het recht op eerbiediging van het gezinsleven behoort tot de fundamentele rechten die door de rechtsorde van de Unie worden beschermd en dat dit recht in artikel 7 van het Handvest is bevestigd. Hij vervolgde dat het antwoord van het Hof op de gestelde vragen een eind kan maken aan de onzekere situatie waarin verzoekers in het hoofdgeding verkeren, zodat een antwoord binnen korte termijnen ertoe bijdraagt dat deze onzekerheid, die hen belet een normaal gezinsleven te leiden, zo snel mogelijk wordt opgeheven (punten 16 en 17).

Beschikking van 6 mei 2014, G. (C-181/14, EU:C:2014:740)

In deze hiervoor reeds besproken zaak⁴⁶ heeft het Hof het verzoek van de verwijzende rechter om een PSP afgewezen. De president van het Hof heeft echter ambtshalve beslist om deze zaak volgens de VPP te behandelen. Hij was namelijk van oordeel dat toepassing van deze procedure noodzakelijk is wanneer de handhaving van de detentie van iemand uitsluitend afhangt van het antwoord op de door de verwijzende rechter gestelde vraag. Hij verwees dienaangaande met name naar artikel 267, vierde alinea, VWEU, dat bepaalt dat het Hof zo spoedig mogelijk uitspraak doet, indien de bij de nationale rechterlijke instantie aanhangige zaak een gedetineerde persoon betreft (punten 10 en 11).

Beschikking van 5 juni 2014, Sánchez Morcillo en Abril García (C-169/14, EU:C:2014:1388)

In casu hadden natuurlijke personen een lening van een bank gekregen onder verhypothekering van hun hoofdwoning. Omdat zij hun verplichting tot maandelijkse afbetaling van deze lening niet nakwamen, was een procedure van hypotheccair beslag ingeleid met het oog op de gedwongen verkoop van de betrokken onroerende zaken. De betrokkenen hadden verzet aangetekend tegen deze beslagprocedure en, nadat dit verzet was afgewezen, hoger beroep ingesteld bij de Audiencia Provincial de Castellón (gerechtshof Castellón, Spanje).

⁴⁵ [Arrest van 8 maart 2011 \(C-34/09, EU:C:2011:124, punten 12, 13 en 15\)](#).

⁴⁶ Zie hiervoor in deel I van dit themadossier, getiteld „De prejudiciële spoedprocedure”, hoofdstuk 1 „Het toepassingsgebied van de prejudiciële spoedprocedure”.

Deze rechter verklaarde dat, ofschoon het volgens de Spaanse burgerlijke rechtspleging⁴⁷ mogelijk is hoger beroep in te stellen tegen de beslissing waarbij het verzet van de schuldenaar wordt toegewezen en de procedure van hypothecair beslag wordt beëindigd, de schuldenaar van wie het verzet wordt afgewezen, niet de mogelijkheid heeft om hoger beroep in te stellen tegen het vonnis in eerste aanleg waarbij voortzetting van de executieprocedure wordt gelast. Hij betwijfelde echter of deze nationale regeling verenigbaar is met de door richtlijn 93/13⁴⁸ nagestreefde doelstelling van consumentenbescherming en met het in artikel 47 van het Handvest verankerde recht op een doeltreffende voorziening in rechte. Hij benadrukte in dit verband dat het bieden van de mogelijkheid van hoger beroep aan schuldenaars des te belangrijker zou kunnen blijken daar een aantal bedingen van de betrokken leningsovereenkomst wellicht als „oneerlijk” in de zin van richtlijn 93/13 zijn aan te merken.

In die omstandigheden heeft de Audiencia Provincial de Castellón om toepassing van de VPP verzocht, overwegende dat het antwoord van het Hof belangrijke gevolgen kan hebben voor de geschillenafhandeling in Spanje, omdat in de context van de economische crisis tegen een uitzonderlijk groot aantal natuurlijke personen hypothecair beslag op hun woning is gelegd. Ten aanzien van verzoekers in het hoofdgeding geldt bovendien meer specifiek dat, aangezien het verzet geen schorsende werking heeft, het mogelijk is dat hun hoofdwooning openbaar wordt verkocht nog voordat het Hof uitspraak zal hebben gedaan (punten 7 en 8).

De president van het Hof heeft opgemerkt dat het inderdaad vaste rechtspraak is dat het grote aantal personen of situaties rechtens dat mogelijk wordt geraakt door de beslissing die de verwijzende rechterlijke instantie zal moeten nemen na bij het Hof een prejudiciële procedure aanhangig te hebben gemaakt, op zich geen uitzonderlijke omstandigheid is die een beroep op de versnelde procedure kan rechtvaardigen. Afgezien van het aantal betrokken schuldenaren is het in casu evenwel zo dat de eigenaar en zijn gezin wegens het risico om de hoofdwooning te verliezen in een bijzonder kwetsbare situatie verkeren. Deze omstandigheid wordt verzaamd door het feit dat, voor zover mocht blijken dat de executieprocedure is gebaseerd op een leningsovereenkomst met oneerlijke bedingen waarvan de nietigheid door de nationale rechter wordt vastgesteld, de benadeelde schuldenaar bij nietigheid van de daarop betrekking hebbende executieprocedure enkel bescherming in de vorm van een vergoeding krijgt, zonder de mogelijkheid van herstel in de vorige toestand, waarin hij eigenaar van zijn woning was. In het licht van deze omstandigheden en gelet op het feit dat een antwoord van het Hof binnen de kortst mogelijke termijn het risico van verlies van de woning van de betrokkenen aanzienlijk zou kunnen beperken, heeft de president van het Hof het verzoek om een VPP toegewezen (punten 10-13).

47 Ley 1/2013, de medidas para reforzar la protección a los deudores hipotecarios, reestructuración de deuda y alquiler social (wet 1/2013 houdende maatregelen ter verbetering van de bescherming van hypotheekgevers, schuldsanering en sociale huur) van 14 mei 2013 (BOE nr. 116 van 15 mei 2013, blz. 36373), houdende wijziging van Ley de enjuiciamiento civil (wetboek van burgerlijke rechtsvordering) van 7 januari 2000 (BOE nr. 7 van 8 januari 2000, blz.575), die zelf is gewijzigd bij decreto-ley 7/2013 de medidas urgentes de naturaleza tributaria, presupuestarias y de fomento de la investigación, el desarrollo y la innovación (wetsbesluit 7/2013 betreffende spoedeisende maatregelen van fiscale en budgettaire aard en ter bevordering van onderzoek, ontwikkeling en innovatie) van 28 juni 2013 (BOE nr. 155 van 29 juni 2013, blz. 48767).

48 Richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten (PB 1993, L 95, blz. 29).

Beschikking van 1 februari 2016, Davis e.a. (C-698/15, niet gepubliceerd, EU:C:2016:70)⁴⁹

In casu hebben natuurlijke personen de wettigheid betwist van een Britse regeling⁵⁰ die de Secretary of State for the Home Department (minister van Binnenlandse Zaken, Verenigd Koninkrijk) machtigt om aan openbare telecommunicatiebedrijven de verplichting op te leggen om alle elektronische-communicatiegegevens maximaal twaalf maanden te bewaren, zonder evenwel de inhoud van die gegevens te bewaren. Zij waren van mening dat deze nationale regeling onverenigbaar was met de artikelen 7 en 8 van het Handvest en niet de vereisten in acht nam van het arrest Digital Rights Ireland e.a.⁵¹, waarin het Hof richtlijn 2006/24⁵² ongeldig heeft verklaard. Nadat hun beroepen in eerste aanleg gegrond waren verklaard, heeft de Secretary of State hoger beroep ingesteld bij de Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (rechter in tweede aanleg in burgerlijke zaken, Engeland en Wales, Verenigd Koninkrijk). Deze rechter heeft daarop verschillende vragen aan het Hof gesteld over de reikwijdte van het arrest Digital Rights Ireland e.a.⁵³.

In dat kader heeft de verwijzende rechter tevens om toepassing van de VPP verzocht. Ter onderbouwing van zijn verzoek wees hij op de wenselijkheid om het onderhavige verzoek om een prejudiciële beslissing te voegen met de op dat moment bij het Hof aanhangige zaak Tele2 Sverige (C-203/15) dan wel tegelijk met die zaak te behandelen. Daarnaast voerde hij aan dat de betrokken Britse regeling op 31 december 2016 zou komen te vervallen en dat er onzekerheid bestond over de reikwijdte van het arrest Digital Rights Ireland e.a.⁵⁴ ten aanzien van elke wettelijke regeling die de lidstaten op het gebied van de bewaring van elektronische-communicatiegegevens zouden kunnen vaststellen (punt 9).

Na te hebben geconstateerd dat de betrokken regeling tot ernstige inbreuken op de in de artikelen 7 en 8 van het Handvest verankerde grondrechten kon leiden, heeft de president van het Hof geoordeeld dat een antwoord binnen korte termijnen daadwerkelijk een eind zou kunnen maken aan de onzekerheid van de verwijzende rechter met betrekking tot deze mogelijke inbreuken en een eventuele rechtvaardiging daarvan. Bovendien overwoog de president van het Hof dat de geldigheidsduur van voornoemde regeling, gelet op de geest van samenwerking die de betrekkingen tussen de gerechten van de lidstaten en het Hof kenmerkt, eveneens rechtvaardigt dat met spoed een antwoord wordt gegeven (punten 10 -12). Om deze redenen heeft de president van het Hof beslist om de zaak volgens de VPP te behandelen.

1.4 Het risico op ernstige milieuschade

49 [Arrest van 21 december 2016, Tele2 Sverige en Watson e.a. \(C-203/15 en C-698/15, EU:C:2016:970\)](#). Dit arrest is weergegeven in het Jaarverslag van 2016, blz. 62.

50 Data Retention and Investigatory Powers Act 2014 (wet van 2014 betreffende de bewaring van gegevens en de onderzoeksbevoegdheden).

51 [Arrest van 8 april 2014 \(C-293/12 en C-594/12, EU:C:2014:238\)](#).

52 Richtlijn 2006/24/EG van het Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2006 betreffende de bewaring van gegevens die zijn gegenereerd of verwerkt in verband met het aanbieden van openbaar beschikbare elektronischecommunicatiediensten of van openbare communicatienetwerken en tot wijziging van richtlijn 2002/58/EG (PB 2006, L 105, blz. 54).

53 [Arrest van 8 april 2014 \(C-293/12 en C-594/12, EU:C:2014:238\)](#).

54 [Arrest van 8 april 2014 \(C-293/12 en C-594/12, EU:C:2014:238\)](#).

Beschikking van 13 april 2016, Pesce e.a. (C-78/16 en C-79/16, niet gepubliceerd, EU:C:2016:251)⁵⁵

Teneinde verspreiding van de bacterie *Xylella fastidiosa* te voorkomen, had de Servizio Agricoltura della Regione Puglia (dienst landbouw van de regio Apulië, Italië) verschillende eigenaren van landbouwgrond bevolen de olijfbomen op hun terrein, die geacht werden te zijn besmet met deze bacterie, om te hakken en alle waardplanten binnen een straal van 100 meter rond deze olijfbomen te verwijderen. Daarop hadden deze eigenaren beroep ingesteld strekkend tot nietigverklaring van deze verwijderingsbesluiten op grond dat het aan deze besluiten ten grondslag liggende uitvoeringsbesluit 2015/789⁵⁶ indruiste tegen het evenredigheids- en het voorzorgsbeginsel en ontoereikend was gemotiveerd.

In die omstandigheden heeft de Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (regionale bestuursrechter Lazio, Italië), waarbij deze beroepen aanhangig waren gemaakt, besloten om de uitvoering van de betrokken nationale maatregelen tijdelijk op te schorten en het Hof de vraag voor te leggen of uitvoeringsbesluit 2015/789 verenigbaar is met het Unierecht.

Deze rechter heeft tevens verzocht om zijn prejudiciële verwijzing te behandelen volgens de VPP. Ter onderbouwing daarvan benadrukte hij de ernstige gevolgen van de uitvoering van de besluiten tot verwijdering van de planten alsook de schade die zou ontstaan, niet alleen voor verzoekers in het hoofdgeding maar ook voor de integriteit van het landschap, de economische activiteit, de kwaliteit van het grondwater, de voedselproductieketen en de volksgezondheid. Voorts stelde hij dat deze besluiten niet als voorlopig kunnen worden aangemerkt, omdat zij een definitieve en onomkeerbare invloed hebben op het ecosysteem van de betrokken planten (punt 8).

De president van het Hof heeft het verzoek om een VPP toegewezen. Hij stelde in dat verband vast dat een verlenging van de opschorting van de uitvoering van de betrokken besluiten tot verwijdering van de planten zou kunnen bijdragen tot de verspreiding van de bacterie *Xylella* in de Unie en dat de uitvoering van deze besluiten tot onherstelbare gevolgen voor het ecosysteem kon leiden en onomkeerbare schade voor verzoekers kon veroorzaken (punt 9).

Beschikking van 11 oktober 2017, Commissie/Polen (C-441/17, niet gepubliceerd, EU:C:2017:794)

De Commissie heeft het Hof verzocht vast te stellen dat de Republiek Polen een aantal verplichtingen niet is nagekomen die op haar rusten krachtens richtlijn 92/43⁵⁷ (de zogeheten „habitatrictlijn”) en richtlijn 2009/147⁵⁸ (de zogeheten „vogelrichtlijn”), door verrichtingen van bosbeheer voor te nemen in het oerbos Białowieża („Puszcza Białowieska”), een van de best bewaarde natuurlijke bossen in Europa, dat ook is opgenomen op de werelderfgoedlijst van de

55 [Arrest van 9 juni 2016, Pesce e.a. \(C-78/16 en C-79/16, EU:C:2016:428\)](#). Dit arrest is weergegeven in het Jaarverslag van 2016, blz. 27.

56 Uitvoeringsbesluit (EU) 2015/789 van de Commissie van 18 mei 2015 betreffende maatregelen om het binnenbrengen en de verspreiding in de Unie van *Xylella fastidiosa* (Wells et al.) te voorkomen (PB 2015, L 125, blz. 36).

57 Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PB 1992, L 206, blz. 7).

58 Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand (PB 2010, L 20, blz. 7).

Organisatie van de Verenigde Naties voor onderwijs, wetenschap en cultuur (Unesco). Meer concreet had de Minister Środowska (minister van milieu, Polen) een wijziging van het bosbeheerplan goedgekeurd waardoor meer hout mocht worden geoogst en verrichtingen werden toegestaan in zones waarin tot dan toe elke ingreep verboden was. In dat kader had de verwijdering van talrijke bomen een aanvang genomen.

Om te beginnen had de president van het Hof reeds bewilligd in het verzoek van de Commissie om deze zaak bij voorrang te behandelen. Vervolgens heeft de vicepresident de Republiek Polen krachtens artikel 160, lid 7, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof gelast om de uitvoering van de betrokken verrichtingen van bosbeheer op te schorten totdat de beschikking zou worden gegeven waarbij de door de Commissie ingestelde kortgedingprocedure zou worden beëindigd.⁵⁹ Niettemin heeft de president van het Hof eveneens beslist om de versnelde procedure ambtshalve toe te passen. Hij constateerde in dat verband dat uit het geschil tussen de Commissie en de Republiek Polen naar voren komt dat er sprake is van onmiddellijke en potentieel ernstige milieurisico's. Aan de ene kant wordt namelijk door de Republiek Polen gesteld dat een verlenging van de opschorting van voornoemde verrichtingen van bosbeheer zou kunnen bijdragen tot verspreiding van het schadelijke insect, hetgeen een ernstige verstoring van het ecosysteem van het oerbos van Białowieża zou teweegbrengen en dus tot schade voor het milieu zou leiden die een rechtstreekse bedreiging kan vormen voor het leven en de gezondheid van de mens. Aan de andere kant stelt de Commissie dat de uitvoering van deze verrichtingen onomkeerbare gevolgen kan hebben voor de in de habitatrictlijn en de vogelrichtlijn bedoelde natuurlijke habitats en diersoorten, met het oog op het behoud waarvan het Natura 2000-gebied Puszcza Białowieska is aangewezen. In die omstandigheden heeft de president van het Hof geoordeeld dat een antwoord binnen korte termijnen op de vraag inzake de verenigbaarheid met het Unierecht van deze verrichtingen van bosbeheer de eventuele risico's als gevolg van de verlenging van de opschorting van voornoemde verrichtingen of van de uitvoering daarvan zou kunnen verkleinen (punten 12-14).

2. De verhouding tussen de versnelde procedure in het kader van een niet-nakomingsprocedure en de in kort geding vastgestelde voorlopige maatregelen

Beschikking van 11 oktober 2017, Commissie/Polen (C-441/17, niet gepubliceerd, EU:C:2017:794)

Zoals hiervoor uiteengezet⁶⁰, heeft de Commissie een beroep wegens niet-nakoming tegen de Republiek Polen ingesteld teneinde te doen vaststellen dat deze lidstaat de krachtens de „habitatrictlijn” en de „vogelrichtlijn” op hem rustende verplichtingen niet is nagekomen. In dit kader heeft de Commissie een verzoek in kort geding ingediend op grond van artikel 279 VWEU en artikel 160, lid 2, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof met het oog op de toekenning van voorlopige maatregelen in afwachting van het arrest van het Hof ten gronde.

59 Zie hieronder in deel II van dit themadossier, getiteld „De versnelde procedure”, in hoofdstuk 2 „De verhouding tussen de versnelde procedure in het kader van een niet-nakomingsprocedure en de in kort geding vastgestelde voorlopige maatregelen”.

60 Zie hierboven in deel II van dit themadossier, getiteld „De versnelde procedure”, hoofdstuk 1.4. „Het risico op ernstige milieuschade”.

Voorts heeft de Commissie op grond van artikel 160, lid 7, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof verzocht de voorlopige maatregelen toe te kennen nog voordat de Republiek Polen haar opmerkingen heeft ingediend, gelet op het risico van ernstige en onherstelbare schade aan de habitats en de integriteit van het Natura 2000-gebied Puszcza Białowieska. De vicepresident van het Hof heeft dit verzoek toegewezen en de Republiek Polen gelast om, behalve indien de openbare veiligheid daardoor zou worden bedreigd, de uitvoering van de betrokken verrichtingen van bosbeheer op te schorten totdat een beschikking wordt gegeven waarbij de kortgedingprocedure wordt beëindigd ([beschikking van 27 juli 2017, Commissie/Polen, C-441/17 R, niet gepubliceerd, EU:C:2017:622](#)).

De president van het Hof heeft met betrekking tot de verhouding tussen het verzoek in kort geding en de ambtshalve door hem toegepaste versnelde procedure overwogen, dat het verzoek in kort geding weliswaar aanhangig blijft bij het Hof, doch dat het doel en de voorwaarden voor de uitvoering ervan niet gelijk zijn aan die van de versnelde procedure. In casu is toepassing van de versnelde procedure, onverminderd de beschikking waarbij de kortgedingprocedure wordt beëindigd, gerechtvaardigd door de aard van de onderhavige zaak (om de redenen die hiervoor zijn genoemd in hoofdstuk 1.4. „Het risico op ernstige milieuschade”) (punten 15 en 16).

Beschikking van 15 november 2018, Commissie/Polen (C-619/18, EU:C:2018:910)

Zoals hiervoor uiteengezet⁶¹, heeft de Commissie een beroep wegens niet-nakoming tegen de Republiek Polen ingesteld teneinde te doen vaststellen dat deze lidstaat de krachtens artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU en artikel 47 van het Handvest op hem rustende verplichtingen niet is nagekomen door de recente wet inzake de Sąd Najwyższy (hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken, Polen) aan te nemen. In verband hiermee heeft de Commissie een verzoek in kort geding krachtens artikel 279 VWEU en artikel 160, lid 2, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof ingediend met het oog op de toekenning van voorlopige maatregelen in afwachting van het arrest van het Hof ten gronde.

Voorts heeft de Commissie op grond van artikel 160, lid 7, van voornoemd Reglement verzocht om deze voorlopige maatregelen toe te kennen nog voordat de Republiek Polen haar opmerkingen heeft ingediend, gelet op het onmiddellijke risico van ernstige en onherstelbare schade voor het recht op daadwerkelijke rechtsbescherming in het kader van de toepassing van het Unierecht. De vicepresident van het Hof heeft dit verzoek toegewezen en de Republiek Polen gelast om onverwijld en totdat de beschikking wordt gegeven waarbij de kortgedingprocedure wordt beëindigd (1) de toepassing van sommige bepalingen van de wet inzake de Sąd Najwyższy op te schorten; (2) alle maatregelen te nemen die noodzakelijk zijn om ervoor te zorgen dat de rechters bij de Sąd Najwyższy die door deze wet worden geraakt, hun ambt op dezelfde post kunnen blijven uitoefenen met hetzelfde statuut en dezelfde rechten en arbeidsvoorwaarden als die welke zij tot de datum van inwerkingtreding van deze wet genoten;

61 Zie hierboven in deel II van dit themadossier, getiteld „De versnelde procedure”, hoofdstuk 1.2. „De bijzondere ernst van de juridische onzekerheid die in de prejudiciële verwijzing centraal staat”.

(3) zich te onthouden van elke maatregel ter benoeming van rechters bij de Sąd Najwyższy en van elke maatregel ter benoeming van de nieuwe eerste president van deze rechterlijke instantie of ter aanwijzing van de persoon die met de leiding van deze rechterlijke instantie wordt belast in de plaats van de eerste president en (4) de Commissie elke maand op de hoogte te stellen van alle maatregelen die zij heeft genomen om volledig aan deze beschikking te voldoen ([beschikking van 19 oktober 2018, Commissie/Polen, C-619/18 R, niet gepubliceerd, EU:C:2018:852](#)).

De president van het Hof heeft met betrekking tot de verhouding tussen het verzoek in kort geding en de ambtshalve door hem toegepaste versnelde procedure overwogen, dat het verzoek in kort geding weliswaar aanhangig blijft bij het Hof, maar dat de vicepresident van het Hof de door de Commissie gevraagde voorlopige maatregelen heeft vastgesteld, die gevolgen zullen sorteren tot de uitspraak van de beschikking waardoor een einde zal komen aan de procedure in kort geding. Derhalve heeft de president van het Hof verklaard dat, indien het Hof in de nog te geven beschikking de voorlopige maatregelen bekrachtigt die in afwachting daarvan zijn vastgesteld, de Republiek Polen zelf er alle belang bij heeft dat de procedure ten gronde in deze zaak zo spoedig mogelijk wordt afgesloten, zodat er een einde komt aan deze maatregelen en er definitief uitspraak wordt gedaan over de in deze zaak opgeworpen vragen. Voorts heeft de president van het Hof beklemtoond dat het doel en de voorwaarden voor de uitvoering van een verzoek in kort geding hoe dan ook niet identiek zijn aan die van de versnelde procedure. Onverminderd de besluiten die zullen worden genomen in de eindbeschikking in het kort geding, is de toepassing van de versnelde procedure in casu gerechtvaardigd door de aard van de onderhavige zaak (om de redenen die hiervoor zijn genoemd in hoofdstuk 1.2 „De bijzondere ernst van de juridische onzekerheid die in de prejudiciële verwijzing centraal staat”) (punten 26-28).